

Maatschappelijke Business Case

Logeerhuis Frits

Mei 2020

Sinzer - Powered by Grant Thornton

In opdracht van: Projectgroep van Logeerhuis Frits

Financieel mogelijk gemaakt door:

Colofon

© Sinzer - Powered by Grant Thornton

Deze maatschappelijke Business Case is opgesteld in opdracht van de projectgroep van Logeerhuis Frits, bestaande uit FAMEUS, Leystromen, gemeenten Baarle-Nassau, Tilburg, Breda en Zorgbelang-Brabant. Logeerhuis Frits is gefinancierd door ZonMW en gemeenten Tilburg en Breda.

Auteurs

Vincent Belgraver, Senior Impact Consultant, Sinzer

Jurre Anema, Impact Consultant, Sinzer

In samenwerking met:

Jeroen Kwak	Logeerhuis Frits (FAMEUS, Zorgbelang-Brabant)
Huub Goosen	Logeerhuis Frits (FAMEUS)
Dominique Leenders	Logeerhuis Frits (FAMEUS)
Mark McDonnell	Leystromen
Michiel Luigjes	Gemeente Tilburg
Gineke Kuin	Gemeente Breda
Lenneke Hendriks	Gemeente Baarle-Nassau
Peter Rutgers	Gemeente Baarle-Nassau
Marieke Verlee	CZ
Femke van de Pol	CZ
Marc Hoevenaars	VGZ
Gertie Linssen	GGz Breburg
Roland Emmaneel	FAMEUS

Illustratie

© Logeerhuis Frits

Meer informatie over deze publicatie

Heeft u vragen naar aanleiding van deze publicatie? Neem dan gerust contact met ons op.

Sinzer B.V | Vincent Belgraver

vincent@sinzer.org

www.sinzer.org

Logeerhuis Frits | Jeroen Kwak

j.kwak@ggzbreburg.nl

www.centrum-frits.nl

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Aanpak: hoe deze mBC is ontwikkeld	7
2.1 Wat is een maatschappelijke Business Case?	7
2.2 Een prognose op basis van het alternatieve scenario	7
2.3 De vier belangrijkste stappen	8
3. Frits: wat is het en wat kost het?	10
3.1 Situatieschets: waarom Logeerhuis Frits?	10
3.2 Wat is Frits en voor wie?	10
3.3 De werkwijze van Frits	11
3.4 De kosten van Frits	12
4. Het effect op de bezoekers van Frits	13
5. Het effect op andere stakeholders	15
5.1 Effecten voor gemeenten	15
5.1.1 Effecten op het gebied van dagbesteding	16
5.1.2 Effecten op het gebied van beschermd wonen	17
5.1.3 Effect op het gebied van maatschappelijke opvang	19
5.2 Effecten voor zorgverzekeraars	19
5.2.1 Effecten op het gebied van generalistische basis-GGZ	20
5.2.2 Effecten op het gebied van specialistische GGZ (ambulant)	21
5.2.3 Effecten op het gebied van GGZ verblijf	22
5.2.4 Effecten op het gebied van overige gezondheidszorg	24
5.3 Effecten voor woningcorporaties	25
5.4 Effecten voor het UWV	26
5.5 Samenvatting van de verwachte financiële effecten	26
6. Conclusie: de maatschappelijke Business Case	28
Bronnen	31
Bronnen financiële proxies	32
Appendix 1: Procesbeschrijving casusanalyse	33
Appendix 2: Toelichting op financiële proxies	34
A) Proxies voor de stakeholder 'gemeenten'	34

B) Proxies voor de stakeholder 'zorgverzekeraars'	36
C) Proxy voor de stakeholder 'UWV'	38
Appendix 3: Totaal overzicht van effecten	40

Managementsamenvatting

Logeerhuis Frits en de maatschappelijke Business Case

Logeerhuis Frits, gelegen in Baarle-Nassau, is een plek waar mensen die een ontwrichtende ervaring hebben gehad tot rust kunnen komen en kunnen werken aan herstel en ontwikkeling op het vlak van maatschappelijke integratie, participatie, sociale inclusie en overbelasting. Het doel is dat zij daarna zelf weer de draad kunnen oppakken. Men kan zonder diagnose, indicatie of financiële bijdrage in Frits verblijven. Tijdens een verblijf in het logeerhuis staan rust en vrijheid centraal. Er zijn geen verplichte dagprogramma's, maar bezoekers worden wel gestimuleerd actief te werken aan hun herstel, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met ervaringsdeskundigen.

Adviesbureau Sinzer heeft de maatschappelijke waarde van Logeerhuis Frits inzichtelijk gemaakt middels een maatschappelijke Business Case (mBC). Deze biedt inzicht in de effecten voor zowel de bezoekers als andere belanghebbenden, zoals gemeenten en zorgverzekeraars.

Kwalitatieve effecten voor bezoekers

Op basis van de input van medewerkers van het logeerhuis en verhalen die het logeerhuis gaandeweg heeft verzameld, is verkend welk effect Logeerhuis Frits op haar bezoekers heeft. Die effecten bleken zeer uiteenlopend, en hebben onder andere betrekking op het dagelijks functioneren, sociaal-maatschappelijk participeren en mentaal welbevinden van bezoekers. Zo ontdekken sommige bezoekers tijdens hun verblijf in het logeerhuis waar hun grenzen liggen of hoe zij een aanstaande crisis kunnen zien aankomen, omdat zij hiervoor handvatten aangereikt krijgen. Ook komen bezoekers er tijdens hun verblijf achter bij welke hulp zij wanneer gebaat zouden zijn. Anderen ervaren een grotere mate van eigenwaarde, zelfrespect en eigen regie, bijvoorbeeld doordat zij tijdens hun verblijf worden aangemoedigd de regie te nemen over hun herstel en hier door de aanwezige ervaringsdeskundigen in worden gefaciliteerd. En zo zijn er nogal allerlei andere voorbeelden van effecten die de revue zijn gepasseerd. Daarin is één rode draad te herkennen: er worden stappen (klein of groot) gezet richting herstel en ontwikkeling. Een uitgebreider, kwalitatief onderzoek onder oud-bezoekers wordt aanbevolen om dit beeld te verrijken.

Effecten voor maatschappelijke stakeholders

Het zwaartepunt van deze mBC lag op het verkennen van de waarde die logeerhuis Frits (naar schatting) oplevert voor een aantal maatschappelijke stakeholders. Daarbij ging de aandacht specifiek uit naar gemeenten, zorgverzekeraars en woningcorporaties. Aan de hand van een zogenaamde 'casusanalyse' is voor een groep van 153 oud-bezoekers (op casusniveau) een inschatting gemaakt van het effect van het verblijf bij logeerhuis Frits, bijvoorbeeld op het gebied van dagbesteding, beschermd wonen en (geestelijke) gezondheidszorg. Een aantal kernconclusies:

- **Gemeenten:** het belangrijkste (financiële) effect voor gemeenten is te vinden op het gebied van beschermd wonen. Voor een deel van de oud-bezoekers van het logeerhuis geldt dat naar verwachting een traject beschermd wonen wordt verkort, minder intensief wordt, of zelfs wordt voorkomen. Hoewel sommige bezoekers er tijdens het verblijf juist achter komen dat zij baat zouden hebben bij beschermd wonen (wat tot extra kosten leidt voor de gemeenten), wordt op het gebied van beschermd wonen een potentiële netto besparing van € 236.400

verwacht. Wanneer ook de verwachte besparingen op het gebied van dagbesteding en maatschappelijke opvang worden meegerekend, komt de totale potentiële besparing uit op € 277.100 (op basis van 153 oud-bezoekers).

- **Zorgverzekeraars:** het belangrijkste (financiële) effect voor zorgverzekeraars ontstaat doordat ambulante specialistische GGZ-trajecten worden verlicht of verkort. Hoewel het logeerhuis nadrukkelijk geen alternatief voor de GGZ is, heeft een verblijf soms wel als effect dat een iets lichtere of kortere vorm van geestelijke gezondheidszorg kan volstaan. In sommige gevallen leidt dit tot een kostenbesparing, die (op basis van 153 oud-bezoekers) wordt geschat op € 94.900. Kleinere besparingen worden verwacht op het gebied van generalistische basis-GGZ, GGZ verblijf en overige gezondheidszorg. De totale potentiële besparing voor zorgverzekeraars wordt geschat op € 147.150.
- **Woningcorporaties en UWV:** beperkte kostenbesparingen (gezamenlijk rond de € 10.000) worden verwacht voor woningcorporaties en het UWV, als gevolg van het voorkomen van overlastsituaties (woningcorporaties) en uitkeringen (UWV).

Bovengenoemde cijfers omschrijven waarschijnlijk niet de complete waarde die door logeerhuis Frits wordt gecreëerd. Met name voor gemeenten en woningcorporaties zal het logeerhuis een toegevoegde waarde hebben die verder reikt dan de genoemde effecten. Zo bevat deze mBC geen effecten die pas op langere termijn kunnen optreden of moeilijk in cijfers zijn uit te drukken (zoals een verbeterde leefbaarheid in wijken). Ook directe financiële effecten voor de bezoekers zijn hier niet in meegenomen.

De baten zijn naar verwachting groter dan de kosten

Uit deze maatschappelijke Business Case is gebleken dat logeerhuis Frits niet alleen positieve effecten oplevert voor haar bezoekers, maar daarnaast ook een voordelig (financieel) effect heeft op met name gemeenten en zorgverzekeraars. De totale kostenbesparingen (op basis van 153 casussen tussen oktober 2018 en januari 2020) worden geschat op € 435.650. Gerekend met een kostprijs per verblijfsnacht van € 91 (zoals gebaseerd op de jaarbegroting van 2020: € 480.000) komen de totale kosten voor de geanalyseerde 153 oud-bezoekers uit op € 188.000. Deze kosten zijn aanzienlijk lager dan de potentiële kostenbesparingen.

1. Inleiding

Logeerhuis Frits (hierna Frits) is een plek waar mensen die een ontwrichtende ervaring hebben gehad tot rust kunnen komen en kunnen werken aan herstel en ontwikkeling op het vlak van maatschappelijke integratie, participatie, sociale inclusie en overbelasting. Het doel is dat zij daarna zelf weer de draad kunnen oppakken. Men kan zonder diagnose, indicatie of financiële bijdrage in Frits verblijven. Iedereen die behoefte heeft aan de voorziening die Frits biedt, kan in principe terecht; er is geen afgebakende doelgroep. Tijdens een verblijf in het logeerhuis staan rust en vrijheid centraal. Er zijn geen (verplichte) dagprogramma's, maar bezoekers worden wel gestimuleerd te werken aan hun herstel, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met ervaringsdeskundigen.

Gezien het relatief unieke karakter van Frits (er zijn weinig vergelijkbare initiatieven) is er nog weinig bekend over het effect van zo'n voorziening op haar bezoekers en de maatschappij in bredere zin. Bestaand onderzoek naar de effecten van respijthuizen¹ (zo kan Frits worden getypeerd) richt zich met name op mantelzorgers en biedt daardoor geen compleet beeld. Bovendien richt dat onderzoek zich primair op de bezoekers zelf en wordt er relatief weinig aandacht besteed aan het bredere maatschappelijke effect (het effect op andere partijen dan de bezoekers).

De partijen die Frits mogelijk maken, zowel financieel als uitvoerend, hebben behoefte aan meer zicht op het maatschappelijk effect van het logeerhuis. Deze informatie kan hen niet alleen helpen om het bestaan van het logeerhuis te legitimeren, maar ook om (potentiële) financiers van de benodigde informatie te voorzien en een meer inhoudelijke discussie te kunnen voeren over de waarde van het project in aanvulling op de reguliere zorg.

Om zicht te krijgen op de maatschappelijke waarde van Frits heeft adviesbureau Sinzer - Powered by Grant Thornton een maatschappelijke Business Case (mBC) opgesteld in opdracht van de projectgroep van Frits en met financiering het CZ Fonds. De mBC is een *prognose* van het effect van Frits op haar bezoekers en verschillende maatschappelijke stakeholders, zoals gemeenten en zorgverzekeraars.

Dit rapport bestaat uit zes hoofdstukken waarin de mBC wordt beschreven. In hoofdstuk 2 beschrijven we eerst het doorlopen proces om tot deze mBC te komen. Hoofdstuk 3 biedt vervolgens een verdere beschrijving van Frits, inclusief de kosten van het project. Hoofdstuk 4 en 5 beslaan het grootste deel van het rapport; hierin beschrijven we de verwachte effecten (inclusief hun financiële waarde waar dat kan) van Frits, uitgesplitst voor verschillende maatschappelijke stakeholders. Hoofdstuk 6 bevat de belangrijkste conclusies.

¹ Respijthuizen worden doorgaans beschreven als plekken waar mensen gedurende korte tijd kunnen verblijven om even tot rust of tot adem te komen. Veel respijthuizen richten zich op mantelzorgers, maar er komen ook steeds meer respijthuizen die zich op een andere / bredere groep richten.

2. Aanpak: hoe deze mBC is ontwikkeld

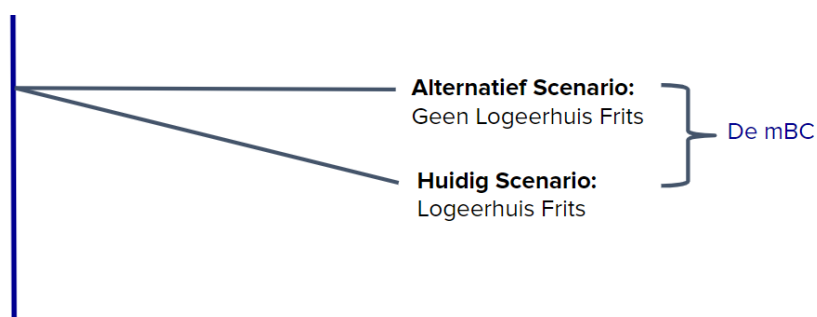
2.1 Wat is een maatschappelijke Business Case?

De maatschappelijke Business Case (mBC) is een veelgebruikte methode om de maatschappelijke waarde van een interventie in kaart te brengen. In aanvulling op de traditionele Business Case, waarin kosten en opbrengsten puur vanuit het perspectief van de organisatie worden bekeken, besteden we in een mBC ook aandacht aan de kosten en opbrengsten voor de maatschappij in bredere zin. Opbrengsten hoeven daarbij niet alleen over geld te gaan, maar kunnen bijvoorbeeld ook betrekking hebben op 'zachtere' effecten, zoals een vergroot welzijn van mensen of een verbeterde sociale cohesie in een wijk. Ook deze effecten hebben een maatschappelijke waarde, ook al is het moeilijker om ze in een financiële waarde uit te drukken.

Uiteindelijk worden de kosten vergeleken met de totale maatschappelijke opbrengsten. Op basis daarvan kan bijvoorbeeld de afweging worden gemaakt of de interventie voldoende maatschappelijke waarde oplevert in verhouding tot de kosten. Daarbij komt het voor dat de financiële opbrengsten (bijvoorbeeld door kostenbesparingen) lager zijn dan de kosten, maar dat 'zachtere' kwalitatieve effecten alsnog kunnen zorgen voor een positief rendement. Die afweging moet in dat geval door de lezer worden gemaakt.

2.2 Een prognose op basis van het alternatieve scenario

Een mBC wordt doorgaans opgesteld als prognose, zoals ook in dit rapport. Dit gebeurt meestal in het beginstadium van een interventie of innovatie, waardoor feitelijke informatie over de exacte effecten (op de langere termijn) nog niet beschikbaar is. Er wordt daarom een inschatting gemaakt van de verwachte effecten van een interventie, in dit geval Frits. Deze inschatting is gebaseerd op de vraag: 'Wat zou er zijn gebeurd als Frits niet had bestaan?' Dat noemen we het alternatieve scenario. Deze maatschappelijke Business Case richt zich op het verschil tussen het huidige scenario (mét Frits) en het alternatieve scenario (zonder Frits), zoals weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Maatschappelijke Business Case - Frits versus het alternatieve scenario

2.3 De vier belangrijkste stappen

De mBC is opgesteld in vier hoofdstappen. In alle stappen is gebruik gemaakt van de kennis en expertise van een projectgroep bestaande uit vertegenwoordigers van GGz Breburg, Fameus, zorgverzekeraar CZ, de gemeenten Tilburg, Breda en Baarle-Nassau en woningcorporatie Leystromen. De projectgroep leverde niet alleen input in de verschillende stappen, maar gaf ook feedback op de tussentijdse resultaten en het conceptrapport. De vier stappen zijn weergegeven in figuur 2 en worden hieronder verder beschreven.

Figuur 2: Overzicht van de belangrijkste stappen in het proces

Stap 1: Identificeren van de belangrijkste stakeholders

Stakeholders zijn partijen die effect ondervinden van het bestaan van Frits. Onder begeleiding van Sinzer heeft de projectgroep een inventarisatie gemaakt van de *belangrijkste* stakeholders. Voor de volgende partijen zijn de effecten in deze mBC verder uitgewerkt:

- Bezoekers van Frits
- Gemeenten
- Zorgverzekeraars
- Woningbouwcorporaties
- UWV

Daarnaast zijn er nog andere partijen die effect kunnen ondervinden van Frits. Denk bijvoorbeeld aan familieleden van bezoekers en buurtbewoners. Het uitwerken van effecten voor deze stakeholders viel echter buiten de scope van deze mBC.

Stap 2: Vaststellen van de belangrijkste effecten per stakeholder

Nadat de belangrijkste stakeholders waren geïdentificeerd heeft de projectgroep een inventarisatie gemaakt van de effecten die er voor deze partijen naar verwachting optreden. Dus: wat verandert er voor hen als gevolg van het bestaan van het logeershuis? Hierbij is ook gebruik gemaakt van bestaande literatuur. Dit leidde tot een lange lijst van effecten, waarin vervolgens een prioritering is aangebracht. Appendix 3 biedt een overzicht van deze effecten. Deze komen in hoofdstuk 5 ook uitgebreid aan de orde.

Stap 3: Kwantificeren van de effecten op basis van casusanalyse

Per effect is vervolgens op basis van een zogenaamde casusanalyse een inschatting gemaakt voor hoeveel bezoekers de effecten gelden. Medewerkers van Frits hebben voor alle 153 personen die tussen oktober 2018 en januari 2020 in het logeershuis verbleven op casusniveau een inschatting gemaakt welke effecten naar verwachting optreden. Dit gebeurde onder begeleiding van consultants van Sinzer. Appendix 1 biedt een uitgebreidere toelichting op de casusanalyse.

Stap 4: Effecten in een financiële waarde uitdrukken

Tot slot is voor een deel van de effecten een 'financiële proxy' ontwikkeld om de effecten in een eurowaarde uit te kunnen drukken. Daarbij is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke informatie (bijvoorbeeld van de Nederlandse Zorgautoriteit) en informatie die door de in de projectgroep betrokken partijen is aangeleverd. Een financiële proxy biedt geen volledig nauwkeurige weergave, maar een benadering van de (gemiddelde) financiële waarde van een effect.

Ter illustratie: een traject dagbesteding kan sterk uiteenlopen qua kosten. Er moeten dan keuzes worden gemaakt over de te hanteren bedragen. Deze keuzes zijn steeds gemaakt in afstemming met de projectgroep. In geval van twijfel is steeds gekozen voor de conservatieve optie. Appendix 3 biedt een overzicht van de gekwantificeerde effecten en de gehanteerde financiële proxies. Deze komen in hoofdstuk 5 ook uitgebreid aan de orde.

3. Frits: wat is het en wat kost het?

3.1 Situatieschets: waarom Logeerhuis Frits?

Sommige mensen zijn om allerlei redenen niet altijd in staat om mee te doen in de maatschappij, bijvoorbeeld op sociaal vlak of werk (participatie), of hebben moeite om zelfstandig te leven. Anderen hebben last van overbelasting, bijvoorbeeld als gevolg van stress op werk of problemen in de relatiesfeer. Weer anderen hebben te maken met psychische problematiek, zoals een (aankomende) depressie. Het kan gaan om tijdelijke of structurele problemen, waarbij soms sprake is van een combinatie van factoren. Alhoewel de exacte situatie verschilt, hebben deze mensen gemeen dat zij allen een ondersteuningsbehoefte hebben.

Aan hun ondersteuningsbehoefte kan niet altijd passend of snel genoeg worden voldaan (Vilans & Movisie, 2016). Deels omdat de juiste hulp of ondersteuning niet gelijk laagdrempelig beschikbaar is, deels omdat de ondersteuningsbehoefte soms niet volledig duidelijk is. Daarnaast kunnen deze mensen niet altijd terecht bij mensen in hun directe omgeving voor mentale steun of praktische hulp. Door het ontbreken van een voldoende sterk sociaal netwerk en het uitblijven van passende hulp moeten sommige mensen hun probleemsituatie zelf oplossen, hoewel ze hier niet altijd toe in staat zijn. Dit kan verergering van de problematiek tot gevolg hebben, zowel voor het individu als voor zijn of haar omgeving.

3.2 Wat is Frits en voor wie?

Frits is een plek waar mensen die een ontwrichtende ervaring hebben gehad tot rust kunnen komen en kunnen werken aan herstel en ontwikkeling op het vlak van maatschappelijke integratie, participatie, sociale inclusie en overbelasting. Het doel is dat zij daarna zelf weer de draad kunnen oppakken. Het project is in 2018 gestart op het landgoed Cruyshof nabij Baarle-Nassau als respijthuis voor de regio's West- en Midden-Brabant. Het project is mogelijk gemaakt met financiering van ZonMw, de gemeenten Tilburg en Breda, en investeringen van Leystromen, GGz Breburg, gemeente Baarle-Nassau en Zorgbelang Brabant.

Het logeerhuis is laagdrempelig toegankelijk en kent geen afgebakende doelgroep. Een diagnose, indicatie of financiële bijdrage is niet nodig. Dit betekent dat Frits bezocht mag worden ook als er (nog) geen diagnose is gesteld door een hulpverlener. Iedere gast boven de achttien jaar is welkom, zolang hij of zij gemotiveerd is om actief aan het eigen herstel te werken. Daarnaast geldt dat dakloosheid en/of een verslaving niet de primaire reden mogen zijn voor een verblijf in Frits. In dergelijke gevallen zijn andere voorzieningen beter geschikt.

Frits heeft twaalf logeerplekken beschikbaar voor haar gasten en beoogt een uitbreiding van de verblijfs capaciteit. Daarnaast biedt Frits een dagprogramma waar maximaal dertig personen aan kunnen deelnemen. De dagprogramma's zijn ook toegankelijk voor mensen die niet (meer) bij Frits verblijven. Om de verblijven en dagelijkse activiteiten mogelijk te maken zijn er vijf betaalde medewerkers (3,3 FTE) en drie tot acht vrijwilligers (60 uur per week) werkzaam bij Frits.

3.3 De werkwijze van Frits

Tijdens het verblijf staan de behoeften en wensen van de gasten centraal. Medewerkers van Frits proberen kritisch te kijken naar de - veelal niet goed functionerende - status quo rondom een gast. Dit doen ze als getrainde ervaringsdeskundigen die erkenning en herkenning bieden aan de bezoekers, mede doordat ze bijvoorbeeld weten hoe het is om opgenomen te worden in een kliniek. Alle medewerkers hebben cursussen rondom ervaringsdeskundigheid gevolgd bij Fameus (met name *Herstellen doe je zelf* en *Werken met eigen ervaring*) en dienen faciliterend bedreven te zijn (Fameus, z.d.).

Gasten worden gestimuleerd verantwoordelijkheid op te pakken voor het eigen herstel en krijgen ruimte aangeboden om op zoek te gaan naar bij hen passende oplossingen. Vanuit hun expertise bieden de ervaringsdeskundige medewerkers hierbij de benodigde ondersteuning. Gasten worden uitgenodigd om in gesprek te gaan met het team van ervaringsdeskundigen, wat vrijwel iedereen uiteindelijk doet op een moment dat bij hem of haar past. In de gesprekken wordt het model van motiverende gespreksvoering gehanteerd, een gesprekstechniek die op zoek gaat naar een bereidheid tot verandering, zoals veel gebruikt binnen verslavings- en geestelijke gezondheidszorg (Nederlands Jeugdinstituut, 2013).

Omdat de behoeften van de gasten centraal staat, kent een verblijf bij Frits geen vast verloop. Zo is deelname aan het dagprogramma optioneel en vrijblijvend. Sommige gasten kiezen er bijvoorbeeld voor om zich eerst een paar dagen terug te trekken omdat zij daaraan behoefte hebben. Die ruimte is er. Ook worden er bij de start van een verblijf geen concrete hersteldoelen geformuleerd. In plaats daarvan wordt gaandeweg en altijd samen met de gast onderzocht welke stappen kunnen worden gezet, welke keuzes er eventueel moeten worden gemaakt, en wat daarvoor dan nodig is. Hierin spelen de ervaringsdeskundige medewerkers een belangrijke rol, zoals onderstaand citaat illustreert.

Citaat 1: Illustratie van de waarde van het werken met ervaringsdeskundigen

“De kennis, ervaring en bereikbaarheid van ervaringsdeskundigen is een groot pluspunt. Het zijn goede gesprekken waarin ze proberen mijn ogen te openen om dingen net op een iets andere manier te zien. Ze hebben zelf ook een traject meegemaakt en kunnen dus tips en advies geven. Een tijd geleden zeiden ze bij Frits: ‘U bent boos’. Dat had ik zelf niet in de gaten. ‘We zien dat je geïrriteerd bent. Daar ligt een boom, die mag eruit’. Dat ben ik gaan doen. De spanning zakte, ik was het kwijt, dat hielp. Zonder Frits had mijn therapie vertraging opgelopen, *als* ik het al had volgehouden. Ik weet niet of ik er dan nog wel was geweest.”

De werkwijze van Frits bestaat primair uit drie elementen, namelijk:

1. *Het inzetten van ervaringsdeskundigheid:* het inzetten van eigen ervaringskennis en die van deelgenoten om zo bij te dragen aan het herstel van een ander door diegene mogelijkheden en perspectief te bieden (GGZ Nederland, 2013).
2. *Werken volgens de Herstelvisie:* waarbij genezing niet het doel is, maar wordt toegewerkt naar het leren omgaan met de eigen problematiek en situatie. De persoon staat centraal, niet de diagnose. Het individu heeft veel zeggenschap en verantwoordelijkheid in keuzes, planning en uitvoering van zorg (GGZ Oost Brabant, 2008).
3. *Werken volgens het model van Positieve Gezondheid:* een bredere benadering van gezondheid dan alleen de fysieke gezondheidstoestand. Vanuit deze filosofie is er ook aandacht voor

mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, dagelijks functioneren en participatie in de maatschappij.

Daarnaast speelt ook de locatie en de omgeving van het logeershuis een belangrijke rol. Het is een groene, rustige, natuurlijke omgeving die rust uitstraalt. Onderstaande uitspraak van een gast (citaat 2) illustreert de waarde van zo'n omgeving voor bezoekers.

Citaat 2: Illustratie van de waarde van de locatie van het logeershuis

“Ik had twijfels toen iemand [...] mij op Frits attendeerde, maar toen ik er verbleef bleek het heel erg fijn te zijn. Ik had een fijne kamer met uitzicht over de landerijen en mocht mijn kat bij mij houden. Mensen bij Frits begrijpen mij, laten me met rust als ik dat wil, maar je kunt ze ook een knuffel geven als je het nodig hebt. En het is zo ontzettend belangrijk dat je de deur uitstapt en letterlijk met je blote voeten in de natuur staat. Het voelt als een thuis, zoals ik wilde hebben maar niet echt kon creëren.”

3.4 De kosten van Frits

De financiële opbrengsten van Frits die we in hoofdstuk 4 beschrijven, hebben betrekking op alle bezoekers die tussen oktober 2018 en eind januari 2020 bij Frits hebben verbleven. Dit betreft een periode van 16 maanden. Om de kosten en financiële baten tegen elkaar af te kunnen zetten, moeten de kosten van het logeershuis over dezelfde periode worden berekend. De kosten van 2018 en 2019 geven echter een vertekend beeld om een prognose voor komende jaren op te baseren. Het project bevond zich toen in een opstartfase en functioneerde nog niet op volledige capaciteit. Daarom wordt uitgegaan van de jaarbegroting van 2020 om te rekenen met zo actueel mogelijke bedragen.

De jaarbegroting voor 2020 beslaat € 480.000, gerekend op een uitbreiding van het aantal bedden van 12 naar 18. Uitgaande van een gemiddelde bezettingsgraad van 80% is de kostprijs per verblijfsnacht (voor één persoon/bed) € 91.

In de genoemde periode (oktober 2018 – januari 2020) waren er 153 gasten die in totaal 2.063 nachten in het logeershuis verbleven. Met een prijs van € 91 per overnachting leidt dit tot een totale kostenpost van € 187.733. In deze mBC ronden we dit af tot **€ 188.000**.

4. Het effect op de bezoekers van Frits

Het belangrijkste deel van deze mBC wordt gevormd door de effecten die voor de stakeholders gemeente, zorgverzekeraars, woningcorporaties en het UWV optreden. Echter, de effecten voor deze partijen treden alleen *indirect* op. Er kan pas sprake zijn van een effect voor hen, als er eerst een effect optreedt bij de bezoekers van Frits zelf.

Een beschrijving op hoofdlijnen

Dit hoofdstuk besteedt beknopt aandacht aan het effect van Frits op de bezoekers. Daarbij moet worden opgemerkt dat hierin zeker geen volledig recht kan worden gedaan aan de ervaringen van alle bezoekers en de waarde die zij toekennen aan het bezoeken van het logeershuis. Frits kent geen afgebakende doelgroep, met als gevolg dat hun problematiek en behoeften sterk kunnen verschillen. Dit betekent ook dat het effect dat een verblijf in het logeershuis op de bezoekers heeft, op individueel niveau behoorlijk uiteen kan lopen. Binnen de scope van deze mBC was er geen mogelijkheid om bezoekers uitgebreid te interviewen en hun verhalen op te halen. In dit hoofdstuk beperken we ons dan ook tot een aantal (meer algemene) kerneffecten die naar verwachting optreden voor de bezoekers, gebaseerd op de ervaringen van Frits tot nu toe. Daarvoor gebruiken we het model van positieve gezondheid als kader.

Positieve gezondheid

Vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid wordt 'gezondheid' niet als eindpunt gezien, maar als dynamisch begrip. Kenmerkend is dat de nadruk niet ligt op de afwezigheid van ziekten, maar op 'het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven' (Huber, 2015). Gezondheid wordt meer gezien als middel dan als doel, een middel tot beter functioneren, zodat men kan doen wat men werkelijk belangrijk vindt in het leven. Onder andere zorgverzekeraars CZ, VGZ, Menzis en Zilveren Kruis onderschrijven dit model om patiëntgerichte zorg te bevorderen (Menzis, 2017), maar ook gemeenten, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties maken steeds vaker gebruik van dit model, zowel in beleid als praktijk. Het sluit ook goed aan bij de filosofie van Frits.

Het concept 'positieve gezondheid' bestaat uit zes dimensies (pijlers genoemd), namelijk:

1. Lichaamsfuncties
2. Mentaal welbevinden
3. Zingeving
4. Kwaliteit van leven
5. Sociaal-maatschappelijk participeren
6. Dagelijks functioneren.

Gasten werken aan hun eigen herstel met behulp van Frits medewerkers. Het hersteldoel kan verschillen per gast maar overeenkomstig is het doel om op bovenstaande pijlers een positief effect te realiseren. Per bezoeker verschilt het waar de 'winst' valt te behalen. Zoals eerder benoemd, zijn het de veranderingen binnen de 6 pijlers op individueel niveau die uiteindelijk kunnen leiden tot bredere maatschappelijke effecten (zie hoofdstuk 5). Hieronder werken we ter illustratie twee pijlers verder uit.

Dagelijks functioneren

De pijler 'dagelijks functioneren' heeft onder andere betrekking op je grenzen kennen, hulp kunnen vragen wanneer dat nodig is en het hebben van relevante kennis die van invloed is op dagelijks functioneren (zoals kennis van gezondheid en ziekte). Daarbij gaat het vaak om de (relatief) kleine dingen, blijkt uit gesprekken die Frits medewerkers als onderdeel van deze mBC met (oud-)bezoekers hebben gevoerd, zoals leren te bepalen hoeveel je aankunt op een dag. In deze gesprekken werd duidelijk dat lang niet alle bezoekers van Frits hulp durven of willen vragen, om allerlei redenen. Dat kan het dagelijks functioneren ernstig belemmeren. Bij Frits komen mensen soms tot het besef dat het vragen van hulp hen echt een stap verder kan helpen. Soms wisten ze eerst ook niet goed te benoemen *op welk vlak* hulp nodig is, waardoor het moeilijk is om daar gericht naar te vragen. Door de gesprekken met ervaringsdeskundigen gebeurt het volgens medewerkers van Frits regelmatig dat mensen tot het besef komen welke hulp zij eigenlijk nodig hebben. Daarnaast zijn er voorbeelden van bezoekers die ontdekt hebben waar hun grenzen liggen of een aanstaande crisis kunnen zien aankomen, omdat zij hiervoor handvatten aangereikt hebben gekregen (zoals later in dit rapport zal worden geïllustreerd).

Mentaal welbevinden

De pijler mentaal welbevinden gaat over iemands emotionele toestand, zijn of haar eigenwaarde en zelfrespect, het gevoel controle en eigen regie te hebben, maar ook de mate van veerkracht die iemand ervaart. Binnen Frits wordt veel aandacht besteed aan deze aspecten. Een belangrijk kenmerk van de werkwijze is dat bezoekers worden aangemoedigd regie te nemen over hun eigen herstel en de ondersteuning die zij nodig hebben, ook na het verblijf bij Frits. Een van de doelen van het logeershuis is dat bezoekers na hun verblijf beter weten op welke vlakken zij ondersteuning of zorg nodig hebben, waar ze die kunnen vinden, en wat zij daar zelf aan kunnen doen. Dit kan leiden tot een groter gevoel van eigen regie en toegenomen veerkracht. Bovendien is de verwachting van het logeershuis dat dit de eigenwaarde van mensen ten goede komt, bijvoorbeeld wanneer men minder het gevoel heeft 'totaal reddeloos' te zijn. De aanwezige ervaringsdeskundigheid in het logeershuis kan daarbij ook een rol spelen, zo blijkt uit onderzoek (Siantz et al., 2018). Die draagt onder andere bij aan minder onbegrip over en meer acceptatie van de eigen mentale gezondheid.

Effecten versterken elkaar

De hierboven genoemde effecten kunnen zeker niet los van elkaar worden gezien. Effecten die vallen binnen de pijler 'mentaal welbevinden' (zoals het kunnen accepteren van de eigen situatie) kunnen ook weer van invloed zijn op andere pijlers, zoals dagelijks functioneren. Uit de eerder genoemde met bezoekers gesprekken bleek bijvoorbeeld dat het niet willen vragen van hulp (wat valt onder dagelijks functioneren) in sommige gevallen mede een gevolg is van het niet kunnen of willen accepteren van de eigen situatie. Wat dat betreft lijkt het waardevol dat Frits inzet op een brede benadering door het model van positieve gezondheid als onderdeel van de aanpak te kiezen.

5. Het effect op andere stakeholders

Volgend op de effecten voor de gasten van Frits richt dit hoofdstuk zich op de effecten voor vier andere stakeholders: (1) gemeenten, (2) zorgverzekeraars, (3) woningcorporaties en (4) het UWV. Per stakeholder beschrijven we welke effecten voor hen naar verwachting optreden en waarom. Bij vrijwel alle effecten is daarbij op basis van de casusanalyse (zie hoofdstuk 2 en Appendix 2 voor een toelichting hierop) aangegeven voor hoeveel van de 153 geanalyseerde bezoekers dat effect naar verwachting optreedt of is opgetreden. Daarbij is steeds een inschatting gemaakt van de financiële waarde van dat effect. De weergegeven financiële proxies beschrijven de duur van één effect, waarbij de duur of lengte kan verschillen per effect. Dit kan bijv. één opname, een aantal behandelminuten of een aantal maanden zijn.

De meeste effecten beschrijven hulp die is voorkomen als gevolg van een bezoek aan Frits. In enkele gevallen is er echter sprake van dat een verblijf bij Frits heeft geleid tot (extra) hulpverlening. Dat betekent niet dat Frits direct leidt tot een grotere hulpbehoefte of zorgvraag, maar dat door verblijf bij Frits deze behoefte of vraag inzichtelijk wordt gemaakt.

De tabel in Appendix 3 biedt een totaaloverzicht van alle effecten die in dit hoofdstuk worden beschreven. In paragraaf 5.5 van dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste effecten samen en bieden we een totaaloverzicht van het effect per stakeholder.

5.1 Effecten voor gemeenten

Gemeenten vormen een belangrijke stakeholdergroep. In deze mBC is ervoor gekozen om geen onderscheid te maken tussen verschillende gemeenten. Gezien de regionale focus van het logeerhuis zijn deze effecten met name relevant voor de centrumgemeenten Tilburg en Breda, aangezien de meeste Frits-bezoekers hier woonachtig zijn. Bovendien worden zaken zoals dagbesteding en beschermd wonen bekostigd door de centrumgemeenten, en dus komen eventuele besparingen op dat vlak ten goede van deze gemeenten. Echter, ook andere gemeenten kunnen effect ondervinden van het Logeerhuis, bijvoorbeeld als onrust in een wijk wordt verminderd of een sociaal wijkteam zich meer kan bezighouden met mensen wiens hulpbehoefte aansluit bij de ondersteuning die de wijkteams kunnen bieden. Wat dat betreft biedt deze mBC dus geen sluitend beeld van *alle* mogelijke effecten als gevolg van Frits.

Tabel 1 biedt een overzicht van de effecten die in deze mBC zijn doorgerekend en geeft per effect weer voor hoeveel van de 153 geanalyseerde casussen dit effect wordt verwacht ('aantal'), wat de waarde van dat effect per casus is ('proxy') en wat de totale waarde dan is (aantal x proxy). Op de volgende pagina's wordt per effect een toelichting gegeven.

Tabel 1: Overzicht van effecten en hun financiële waarde voor gemeenten

Verwacht effect	Aantal	Proxy	Totale waarde
Dagbesteding			
Traject dagbesteding is voorkomen	4	€ 3.100	€ 12.400
Traject dagbesteding wordt minder intensief	5	€ 2.700	€ 13.500
Extra inzet traject dagbesteding	2	- € 3.100	- € 6.200
Beschermd wonen			
Traject beschermd wonen is voorkomen of verkort	6	€ 43.600	€ 261.600
Traject beschermd wonen wordt minder intensief	16	€ 6.600	€ 105.600
Extra inzet traject beschermd wonen	10	-€ 43.600	- € 130.800
Maatschappelijke opvang			
Verkorting van verblijf in de maatschappelijke opvang	4	€ 5.250	€ 21.000
Financiële waardecreatie voor gemeenten			€ 414.100
Extra kosten voor gemeenten door casefinding			- € 137.000
Totale financiële waardecreatie voor gemeenten			€ 277.100

5.1.1 Effecten op het gebied van dagbesteding

Voor mensen die behoefte hebben aan contact of een nuttige tijdsbesteding is er dagbesteding. Dit behelst één of meerdere dag(del)en per week activiteiten doen samen met anderen, meestal onder deskundige begeleiding. Dagbesteding wordt door de gemeente georganiseerd vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Op het gebied van dagbesteding worden de volgende effecten verwacht:

Traject dagbesteding is voorkomen

- Op basis van de casusanalyse wordt verwacht dat bij 4 bezoekers een traject dagbesteding is voorkomen. Het gaat hier om bezoekers die vrijwilligerswerk doen bij Frits als alternatief voor een dagbestedingsplek via de gemeente.
- De kosten die Frits hiervoor maakt, zijn al opgenomen in de projectkosten genoemd in hoofdstuk 3.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 12.400**, uitgaande van een dagbestedingstraject van 6 maanden met een prijs van € 3.100².

Traject dagbesteding wordt minder intensief

- Bij 5 bezoekers heeft het logeerhuis er naar verwachting toe geleid dat een minder intensieve vorm van dagbesteding (minder dagdelen per week) via de gemeente volstaat.

² Zie Appendix 1, onderdeel A1 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

- Enerzijds kan dat komen doordat die persoon gedeeltelijk dagbesteding heeft gevonden bij Frits in de vorm van vrijwilligerswerk, anderzijds doordat men het besef heeft gekregen dat een minder intensieve vorm kan volstaan.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 13.500**, uitgaande van een besparing per minder intensief traject van € 2.700 over een periode van 6 maanden³.

Extra inzet traject dagbesteding

- Bij 2 bezoekers heeft het logeershuis er juist toe geleid dat een start is gemaakt met dagbesteding. Tijdens een verblijf kan blijken dat een bezoeker baat heeft bij de structuur en doelen van dagbesteding.
- Door bijvoorbeeld de afstand tussen Frits en het woonadres was het in deze gevallen onwenselijk om dagbesteding bij Frits te volgen en werd een beroep gedaan op dagbesteding via de gemeente.
- De totale extra kosten als gevolg van dit effect worden geschat op **€ 6.200**. Daarbij is dezelfde proxy gebruikt als bij het effect 'traject dagbesteding is voorkomen' (€ 3.100 voor een traject van 6 maanden).

5.1.2 Effecten op het gebied van beschermd wonen

Als iemand (tijdelijk) niet zelfstandig kan wonen vanwege psychiatrische of psychosociale problematiek en een veilige woonplek met begeleiding nodig heeft, kan dit via de regeling beschermd wonen. Dit valt onder de Wmo (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, z.d.).

Een aantal mensen bezoekt Frits terwijl zij beschermd wonen. Voor hen is door de woonsetting een (tijdelijk) onwerkbaar situatie ontstaan, bijv. door de samenstelling van de groep of een mismatch in begeleiding. Hierdoor staakt het herstel. Een bezoek aan Frits, en daarmee een tijdelijke verandering van woonsituatie, haalt bijv. de angel uit het conflict en biedt de bezoeker ruimte en een luisterend oor. Daarnaast geef het de woonbegeleiding de mogelijkheid om aan een oplossing te werken tijdens het verblijf bij Frits. Bezoek aan Frits voorkomt zo verdere escalatie voor mensen die terugkeren naar hun beschermde woonsituatie, waardoor in sommige gevallen minder intensieve begeleiding nodig is. Andere bezoekers komen tijdens verblijf bij Frits tot het inzicht dat ze zelfstandig genoeg zijn om zonder constante begeleiding te wonen of, als ze ten tijde van het bezoek aan Frits zelfstandig woonden, juist baat zouden hebben bij die begeleiding. Op het gebied van beschermd wonen worden de volgende effecten verwacht:

Traject beschermd wonen is voorkomen of verkort

- Op basis van de casusanalyse wordt verwacht dat bij 6 bezoekers een traject beschermd wonen is voorkomen of verkort. Het gaat hier o.a. om mensen die beschermd woonden, maar eigenlijk zelfstandig genoeg waren om zonder constante begeleiding te wonen.
- Tijdens hun verblijf bij Frits doen medewerkers een aanspraak op de 'eigen regie' van de gasten, op wat ze wel kunnen. In sommige gevallen kwam de gast er dan achter dat zij zelfstandig genoeg waren om zonder begeleiding te wonen. In die gevallen werd het traject beschermd wonen na verloop van tijd afgesloten.

³ Zie Appendix 1, onderdeel A2 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

- Dit betekent echter niet dat er dan helemaal geen zorg meer wordt gegeven. In de praktijk zet deze groep mensen de stap van beschermd wonen (intramuraal) naar ambulante begeleiding.
- Om een indicatie te geven van de kostenbesparing van het verkorten van een traject beschermd wonen, zijn daarom de kosten van ambulante begeleiding daarvan afgetrokken. De totale besparing wordt dan geschat op **€ 261.600**, uitgaande van een verkorting van een jaar ter waarde van € 43.600 na aftrek van de kosten van ambulante begeleiding⁴.

Casusbeschrijving 1: Illustratie bij het effect 'traject beschermd wonen is voorkomen of verkort'

Bezoeker X komt logeren omdat ze een langlopend conflict heeft met de begeleiding op haar beschermde woonplek. In deze gesprekken geeft gast aan gefrustreerd te zijn over de mate waarin de begeleiding haar steunt in haar plannen zichzelf te ontplooiën, werk te zoeken en uiteindelijk zelfstandig te gaan wonen. Gedurende het verblijf besluit gast actief te gaan zoeken naar een zelfstandige woning. Deze vindt ze 5 maanden na haar eerste verblijf bij Frits. Intussen heeft gast ook een nieuwe baan gevonden.

Traject beschermd wonen is minder intensief

- Bij 16 bezoekers heeft het logeerhuis er naar verwachting toe geleid dat een minder intensieve vorm van beschermd wonen volstaat.
- Hier geldt in de meeste gevallen de verklaring die ook bij het vorige effect werd benoemd: men komt er tijdens het bezoek achter dat de mate van zelfstandigheid groter is dan gedacht.
- Dit heeft meermaals tot de conclusie geleid dat een minder intensieve vorm van beschermd wonen kon volstaan. Zie casusbeschrijving 2 hieronder voor een voorbeeld van een gast die dit mooi illustreert.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 105.600**, uitgaande van een besparing per minder intensief traject van € 6.600 gedurende een jaar⁵.

Casusbeschrijving 2: Illustratie van het effect 'traject beschermd wonen is minder intensief'

Bezoeker X valt meermaals daags flauw en wordt daarom altijd vergezeld door een verpleegkundige. Het flauwvallen vergt veel ondersteuning vanuit de beschermde woonplek en van haar partner. Tijdens verblijf bij Frits blijkt uit gesprekken dat X voelt aankomen wanneer ze flauwvalt. Hierop is afgesproken dat ze in zulke situaties op bed gaat liggen. Frits medewerkers bespreken dit met het beschermd wonen team en X kan terug naar haar woonplek met een aanzienlijke vermindering in begeleiding.

Extra inzet traject beschermd wonen

- Waar Frits er in sommige gevallen voor zorgt dat een traject beschermd wonen wordt verkort of een minder intensieve vorm volstaat, leidt een verblijf er bij andere gasten juist toe dat er behoefte aan beschermd wonen ontstaat.
- Tijdens hun verblijf komen zij dan tot het inzicht dat zij eigenlijk niet goed in staat zijn om zelfstandig te wonen, waarna de stap richting beschermd wonen wordt gezet (zie bijvoorbeeld casussen 2 en 3 hieronder). Van 3 bezoekers is bekend dat hiervan sprake is geweest. De totale extra kosten als gevolg van dit effect worden geschat op **€ 130.980**. Daarbij is dezelfde proxy gebruikt als bij het effect 'traject beschermd wonen is voorkomen'.
- Hoewel dit een aanzienlijk bedrag is, wordt dit niet als negatief effect beschouwd. Naar mening van de projectgroep is het juist positief dat men (tijdig) tot dat inzicht komt zodat de juiste ondersteuning kan worden geboden. De verwachting is dat dit in sommige gevallen een

⁴ Zie Appendix 1, onderdeel A3 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

⁵ Zie Appendix 1, onderdeel A4 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

bijdrage levert aan het voorkomen van meer en/of complexere problemen op de langere termijn, en daarmee positieve effecten oplevert voor de gemeente en andere stakeholders. Dit valt echter buiten de scope van deze mBC.

5.1.3 Effect op het gebied van maatschappelijke opvang

Mensen die dakloos (dreigen te) raken kunnen voor tijdelijk verblijf en begeleiding terecht bij de maatschappelijke opvang. Hierbij wordt kortdurend onderdak geboden met ondersteuning om te werken naar een nieuwe oplossing.

Verkorting van verblijf in de maatschappelijke opvang

- Frits kan in sommige gevallen als directe vervanging fungeren voor personen die om wat voor reden dan ook niet goed aarden in de opvang.
- Bij 4 bezoekers is het verblijf in opvang verkort voor gemiddeld genomen 5 weken doordat zij die tijd bij Frits verbleven.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 21.000**, gebaseerd op een prijs van € 150 per etmaal⁶.

5.2 Effecten voor zorgverzekeraars

Naast gemeenten vormen ook zorgverzekeraars een belangrijke stakeholdergroep. Hoewel de verzekeraars CZ en VGZ via de projectgroep betrokken waren bij de ontwikkeling van deze mBC, kunnen de effecten uiteraard ook betrekking hebben op andere verzekeraars. Onderstaande tabel 2 geeft een overzicht weer van de effecten die voor zorgverzekeraars zijn opgenomen. Deze zijn ondergebracht in vier clusters: generalistische basis-GGZ (B-GGZ), specialistische GGZ (S-GGZ) ambulantly, GGZ verblijf en overige gezondheidszorg. Ieder effect wordt op de komende pagina's verder toegelicht.

Tabel 2: Overzicht van effecten en hun financiële waarde voor zorgverzekeraars

Verwacht effect	Aantal	Proxy	Totale waarde
Generalistische basis-GGZ			
Verlichting / verkorting traject generalistische B-GGZ	46	€ 350	€ 16.100
Voorkomen ambulantly traject generalistische B-GGZ	2	€ 850	€ 1.700
Specialistische GGZ (ambulantly)			
Verlichting / verkorting ambulantly traject S-GGZ	31	€ 4.000	€ 124.000
Extra inzet traject S-GGZ	3	-€ 9.700	-€ 29.100
Incidentele overige effecten	-	PM	PM
GGZ verblijf			
Voorkomen klinische opname	-	PM	PM

⁶ Zie Appendix 1, onderdeel A5 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

Voorkomen acute klinische opname	8	€ 1.700	€ 13.600
Verkorting klinisch verblijf	3	€ 900	€ 2.700
Overige gezondheidszorg			
Voorkomen algemene ziekenhuisopname	10	€ 1.700	€ 17.000
Voorkomen inzet POH-GGZ	23	€ 50	€ 1.150
Financiële waardecreatie voor zorgverzekeraars			€ 176.250
Extra kosten voor zorgverzekeraars door casefinding			- € 29.100
Totale financiële waardecreatie voor zorgverzekeraars			€ 147.150

5.2.1 Effecten op het gebied van generalistische basis-GGZ

Mensen met lichte tot matige psychische klachten en aandoeningen (zoals burn-out, depressie en lichte trauma) kunnen voor een behandeling terecht bij hulpverlening in de generalistische basis GGZ. Hierbij gaat het meestal om een korte tot middellange klachtgerichte behandeling gericht op herstel (Rijksoverheid, z.d.). Op het gebied van de generalistische B-GGZ worden de volgende effecten verwacht:

Verlichting of verkorting traject generalistische B-GGZ

- Een aanzienlijk deel van de bezoekers van Frits ontvangt op het moment van verblijf geestelijke gezondheidszorg vanuit de B-GGZ. De reden dat zij bij Frits komen is dat ze op dat moment even vastlopen en op korte termijn een uitweg nodig hebben.
- Het wordt in de directe omgeving dan even te veel, en men heeft behoefte aan een ‘adempauze’, die ze bij het logeershuis kunnen vinden. In vrijwel alle gevallen biedt het verblijf bij Frits dit, wat ervoor zorgt dat de situatie niet erger wordt.
- Op basis van de casusanalyse wordt verwacht dat voor 46 bezoekers een B-GGZ traject korter/lichter is geworden dan het geval was geweest zonder Frits. In die gevallen is men afgeschaald naar een lager product in de B-GGZ.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 16.100**, uitgaande van een besparing per verlicht traject van € 350⁷.

Voorkomen traject generalistische B-GGZ

- Bij 2 bezoekers is de verwachting dat een traject in de generalistische basis-GGZ is voorkomen. Deze mensen ontvingen nog geen geestelijke gezondheidszorg, maar hun situatie was zodanig dat het niet tijdig kunnen ontsnappen aan de dagelijkse hectiek naar alle verwachting uiteindelijk wel in een B-GGZ traject had geresulteerd.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 1.700**, uitgaande van een besparing per voorkomen B-GGZ traject van € 853⁸.

⁷ Zie Appendix 1, onderdeel B1 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

⁸ Zie Appendix 1, onderdeel B2 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

5.2.2 Effecten op het gebied van specialistische GGZ (ambulant)

Voor mensen met ernstige, complexe of terugkerende psychische klachten is behandeling door een zorgaanbieder in de specialistische GGZ nodig. Ook klachten waarbij er een hoog risico is voor veiligheid van de persoon zelf of haar of zijn omgeving vergen gespecialiseerde inzet (Rijksoverheid, z.d.).

Frits beschouwt zich nadrukkelijk niet als alternatief voor de (specialistische) geestelijke gezondheidszorg, maar ziet haar meerwaarde met name in de *aanvulling* op de bestaande reguliere zorg, bijvoorbeeld wanneer mensen een plek nodig hebben om op adem te komen. Dit is binnen de GGZ (uitzonderingen daargelaten, bijvoorbeeld via bed-op-recept) in principe niet (meer) mogelijk. Juist het aanvullende karakter van Frits kan van meerwaarde zijn voor de GGZ. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen bij wie klachten verergeren maar nog geen klinische opname nodig is. Zij zijn mogelijk met een lichtere vorm van ondersteuning geholpen zijn als deze tijdig beschikbaar is of wanneer deze als module beschikbaar is. Hierdoor loopt de psychische nood niet dusdanig op dat later alsnog een opname bij de GGZ nodig is. Hierdoor blijven de beperkte plekken beschikbaar voor andere cliënten voor wie dit noodzakelijk is. Met oog op de bestaande wachtlijsten en -tijden is dat een waardevol effect. Op het gebied van de specialistische GGZ worden de volgende effecten verwacht:

Verlichting of verkorting ambulant traject specialistische GGZ

- Een groot deel van de gasten van Frits volgt een langere en intensieve S-GGZ behandeling, bijvoorbeeld FACT bij GGZ Breburg. Vaak hebben zij al een langere historie in de GGZ. Het verblijf bij Frits biedt hen door rust en respijt soms beter het besef van wat zij wel en niet kunnen, hoe zij met bepaalde situaties om kunnen gaan, of ‘gewoon’ even een time-out van een periode waarin ‘alles tegen lijkt te zitten’.
- Voor veel van deze gasten blijft zorg vanuit de S-GGZ noodzakelijk. Echter, op basis van de casusanalyse wordt verwacht dat voor sommige mensen het bezoek aan het logeershuis leidt tot een verlichting of verkorting van het S-GGZ traject. Dit illustreert de *aanvullende* waarde van het logeershuis naast de GGZ-zorg.
- Bij 61 bezoekers is de verwachting dat Frits heeft geleid tot een verlichting / verkorting van het S-GGZ traject. Naar inschatting van zorgverzekeraar CZ, gebaseerd op vergelijkbare interventies, zal circa de helft van deze 61 bezoekers minder minuten behandeling nodig hebben binnen dezelfde tijdsklasse, en zal de andere helft een dusdanige vermindering in behandelminuten doormaken dat zij afschalen naar een lagere tijdsklasse. Bij bezoekers die minder behandelminuten besteden maar wel in dezelfde tijdsklasse blijven is er niet voor de zorgverzekeraar, maar voor de zorgaanbieder sprake van een potentiële kostenbesparing (zelfde vergoeding, minder behandelminuten). Het doorrekenen hiervan viel echter buiten de scope van deze analyse.
- Dit lijkt mogelijk een hoog aantal (41% van het totaal aantal geanalyseerde casussen), maar moet in perspectief worden gezien: vrijwel alle bezoekers van Frits hebben een GGZ-historie. Het zijn grotendeels mensen die in de S-GGZ behandeld worden of in het verleden behandeling hebben ontvangen.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 248.000**, uitgaande van een besparing per verkort / minder intensief traject van € 4.000⁹.

⁹ Zie Appendix 1, onderdeel B3 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

Extra inzet traject specialistische GGZ

- Waar Frits in sommige gevallen zorgt voor een verlichting of verkorting van een traject in de S-GGZ, leidt een verblijf er bij andere gasten juist toe dat er een realisatie ontstaat dat zij behoefte hebben aan een S-GGZ behandeling.
- Uit de casusanalyse blijkt dat dit voor 3 van de bezoekers het geval was. Het gaat hier om mensen die (ernstig) verward waren en naar alle waarschijnlijkheid baat hebben bij professionele hulp, maar elke vorm van zorg tot aan het bezoek bij Frits vermeden.
- Tijdens het verblijf bij Frits gaan medewerkers het gesprek aan met de bezoekers, waarbij ook de eventuele toegevoegde waarde van professionele hulp aan de orde kan komen. Op deze manier hebben 3 bezoekers als gevolg van hun verblijf bij Frits zorg gezocht, wat leidde tot een traject in de S-GGZ.
- De totale extra kosten als gevolg van dit effect worden geschat op **€ 29.100**, uitgaande van een van een prijs van € 9.700 per traject inclusief diagnostiek¹⁰.

Overige effecten

- Naast de hierboven genoemde effecten met betrekking tot de specialistische GGZ zijn er enkele effecten die steeds bij slechts één bezoeker zouden zijn opgetreden. Bij één van de bezoekers was naar verwachting sprake van een verschuiving van zorg in de S-GGZ naar B-GGZ en bij één andere bezoeker is een ambulante traject S-GGZ voorkomen als gevolg van het verblijf bij Frits.
- In deze mBC is, ook met oog op het beoogde conservatieve karakter, besloten om effecten die incidenteel (bij slechts één casus) voorkomen niet mee te nemen in de berekeningen.

5.2.3 Effecten op het gebied van GGZ verblijf

Voorkomen van een klinische opname

- Personen met psychische of verslavingsproblematiek die ambulante worden behandeld kunnen voor intensievere behandeling, zorg en/of begeleiding worden opgenomen in een GGZ-instelling. Een dergelijke klinische opname is tijdelijk om de spelende klachten te behandelen.
- Uit de casusanalyse blijkt dat in incidentele gevallen (het ging hier om één persoon) Frits een klinische opname kan voorkomen. Dit geldt alleen als de persoon in kwestie of iemand in zijn netwerk (inclusief een behandelaar) al op de hoogte is van het bestaan van Frits. Er kan dan worden besloten om bij Frits 'op adem te komen' voordat de situatie erger wordt.
- Dit illustreert de aanvullende functie van het logeerhuis op de GGZ-zorg. Daarbinnen is immers op dat moment nog geen ruimte om te 'ontsnappen' aan de situatie middels een verblijf - de situatie moet dan eerst verergeren. Citaat 3 illustreert dit ook.
- In deze mBC is, ook met oog op het beoogde conservatieve karakter, besloten om effecten die incidenteel (bij slechts één casus) voorkomen niet mee te nemen in de berekeningen. Dat geldt dus ook voor dit effect.

¹⁰ Zie Appendix 1, onderdeel B4 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

Citaat 3: Illustratie bij het effect 'voorkomen van een klinische opname'

"Voordat ik bij Frits zat, had ik vaak opnames die veel zwaarder waren dan dit; ook zat er tussen de verschillende opnames soms maar drie weken. De jaren voor Frits zat ik ongeveer 200 dagen per jaar in de kliniek. Sinds mijn eerste verblijf bij Frits, is het gelukkig niet meer nodig geweest mij op te nemen. Ik bel Frits zodra ik voel dat ik het wat slechter met me begint te gaan en wordt dan op de wachtlijst gezet. Alleen dat al geeft me rust. De verblijven bij Frits geven me rust en zorgen ervoor dat ik - in tegenstelling tot het thuiskomen uit de kliniek - een hele tijd stabiel thuiskom voordat ik weer een terugval voel aankomen. Het prettige is dat je bij Frits totaal geen druk hebt. Ook de andere gasten zijn heel fijn, al was dat bij opnames ook zo. Waarom ik dan precies stabiel blijf na een verblijf bij Frits weet ik niet. Wel is het zo dat je bij een opname van alles moet, zoals blokken volgen, boodschappen doen of koken. Al dat moeten trek ik niet; daardoor word ik opgefokt naar huis gestuurd. Bij Frits is dat heel anders; ik voel me hier goed. Daardoor word ik met rust naar huis gestuurd en blijf ik thuis ook rustig. Ik kan dan vaak zes weken weer goed functioneren. Mijn verblijven bij Frits duren gemiddeld 7 dagen."

Voorkomen van een acute klinische opname

- Soms ontstaat bij mensen een acute psychiatrische crisissituatie. In die situaties zal de crisisdienst beoordelen of het mogelijk is de crisis thuis te behandelen. Dit heeft altijd de voorkeur. Soms is een opname om verdere escalatie en/of dwangmaatregelen te voorkomen.
- Frits medewerkers geven aan dat in hun ervaring personen die in een andere bewustzijnstoestand dreigen te komen (bijvoorbeeld door wanen of een psychose) en dit eerder hebben ervaren, dit doorgaans voelen aankomen. Verblijf bij Frits geeft deze mensen de mogelijkheid tot verblijf waarin verdere escalatie wordt voorkomen. Bij een aantal bezoekers is Frits ook onderdeel van het crisispreventieplan geworden.
- Frits fungeert hier als preventie; zonder Frits hadden deze gasten gewacht tot de crisis wat had kunnen leiden tot een opname. Uit de casusanalyse blijkt dat een opname op de HIC naar verwachting voor 8 bezoekers is voorkomen. Omdat een acute opname in een crisis vaak plaatsvindt op de HIC is hier gerekend met de prijs van een ligdag op de HIC. De totale besparing door dit effect wordt geschat op € 13.600, uitgaande van een besparing per voorkomen opname van € 1.700¹¹.

Citaat 4: Illustratie bij het effect 'voorkomen van een acute klinische opname'

"Een psychiater bij GGz Breburg Tilburg bracht me op de hoogte van Frits, en ik was meteen welkom. Ik heb meerdere keren verbleven, [het is] iedere keer tot rust komen, mezelf terugvinden. Je mag zelf bepalen waar je wel of niet aan mee doet. Ik kon tot mezelf komen, en de begeleiders geven je aandacht: een gesprekje met ze, een wandeling. Nu heb ik geen crisisopnames meer en kan ik naar Frits toe. Ook doordeweeks voor klusjes, dat geeft rust. Ik kom niet zo snel binnen bij andere zorginstellingen."

Casusbeschrijving 3: Illustratie bij het effect 'voorkomen van een acute klinische opname'

Bezoeker X heeft last van suïcidale neigingen waardoor hij naar het treinspoor gaat en daar blijft wachten tot hij een poging durft te doen. Daar wordt hij vervolgens door de politie opgepakt en opgenomen op een High Intensive Care (HIC). Als X bij Frits verblijft wordt door medewerkers geprobeerd hoop en perspectief te bieden om in leven te blijven. Hierbij wordt het probleem erkend, maar tegelijkertijd richt men zich - succesvol - op een weg naar herstel. Als X nu dezelfde neigingen krijgt kan hij bij Frits terecht, en is zich daarvan bewust. Door Frits heeft X een oplossing tot zijn beschikking gekregen om om te gaan met zulke situaties en kan een opname in de HIC (of erger) worden voorkomen.

Verkorting van klinisch verblijf

- Gedurende een klinische opname kan blijken dat iemand nog niet in staat is om naar huis en zelfstandig te gaan wonen.

¹¹ Zie Appendix 1, onderdeel B5 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

- Indien het onverantwoord is om iemand te ontslaan en deze persoon nog niet klaar is om naar huis te gaan, is het mogelijk dat Frits als tussenstap voor hem of haar kan fungeren.
- Naar verwachting heeft het verblijf bij Frits voor 3 bezoekers gezorgd dat verblijf op de kliniek eerder kon worden afgesloten.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 2.700**, uitgaande van een besparing per voorkomen opname van **€ 900**¹².

5.2.4 Effecten op het gebied van overige gezondheidszorg

Voorkomen van een algemene ziekenhuisopname (PAAZ)

- Na een mislukte suïcidepoging, ernstige automutilatie of een overdosis medicatie of drugs volgt doorgaans een opname in een ziekenhuis op de Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ). Een aantal bezoekers heeft aangegeven dat in het alternatieve scenario (zonder het bestaan van Frits) zij een poging tot suïcide hadden gedaan. Bij de gasten die dit benoemden en daarbij een historie hadden van suïcidepogingen, is dit als het voorkomen van een ziekenhuisopname als gevolg van Frits gerekend.
- In totaal gaat het om 10 bezoekers voor wie naar verwachting een ziekenhuisopname en/of outreachende crisisopname is voorkomen. De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 17.000**, uitgaande van een besparing per voorkomen opname van **€ 1.700**¹³, inclusief het ambulance spoedtarief. Overigens is dit een zeer conservatieve schatting. Allerlei bijkomende kosten voor medische zorg (medicatie, materialen, etc.) zijn niet in het genoemde bedrag opgenomen.

Voorkomen inzet van de POH-GGZ

- In veel huisartsenpraktijken is een praktijkondersteuner huisartsen voor geestelijke gezondheidszorg (POH-GGZ) werkzaam om te ondersteunen bij patiënten met psychische klachten. Als de stap naar een psycholoog of GGZ te groot is, kan de POH-GGZ door kennis van en ervaring in geestelijke gezondheidszorg een uitkomst bieden. De POH-GGZ maakt dan een inschatting van de ernst van de problematiek en welke mogelijke behandelingen door de POH-GGZ en/of doorverwijzingen nodig zijn (Landelijke vereniging POH-GGZ, z.d.).
- Door bezoek aan Frits worden voor 23 gasten POH-GGZ consulten voorkomen. Als inzet van de POH-GGZ als mogelijk ontoereikend wordt gezien door huisartsen (gezien de situatie van de patiënt), hebben zij met Frits een extra alternatief voor hun patiënten. Zonder het bestaan van Frits was bij deze gasten alsnog de POH-GGZ ingezet. In de gevallen waar de gasten Frits bezoeken, wordt er na verblijf bij Frits geen POH-GGZ meer ingezet blijkt uit praktijkervaringen.
- De totale besparing door dit effect wordt geschat op **€ 1.150**, ervan uitgaande dat per persoon vijf consulten worden voorkomen (totale besparing € 50 per persoon)¹⁴.

¹² Zie Appendix 1, onderdeel B6 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

¹³ Zie Appendix 1, onderdeel B7 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

¹⁴ Zie Appendix 1, onderdeel B8 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

5.3 Effecten voor woningcorporaties

Woningcorporatie Leystromen is één van de partners die Frits mogelijk maakt. Vanuit die hoedanigheid was deze partij ook vertegenwoordigd in de projectgroep die input leverde voor deze maatschappelijke Business Case. Tijdens de gesprekken die zijn gevoerd, bleek dat ook woningcorporaties baat kunnen hebben bij het bestaan van een voorziening zoals Frits. Eén van de dingen waar woningcorporaties regelmatig mee te maken krijgen, zijn bewoners die op een of andere manier overlast veroorzaken, bijvoorbeeld voor buurtbewoners.

Uit de Aedes Corporatiemonitor 'personen met verward gedrag' uit 2017 (recentere cijfers zijn helaas niet voorhanden) blijkt dat vrijwel alle corporaties te maken hebben met overlast veroorzaakt door huurders met verward gedrag. Hoewel we ons realiseren dat het stempel 'verward' beladen is en lang niet iedereen die bij Frits verward gedrag vertoont, illustreren de cijfers wel dat overlast door mensen met verward gedrag een relevant probleem is. Volgens de monitor komen verwaarlozing of vervuiling van de woning of buitenruimte, geluidsoverlast en overlast door gedragingen het meest voor. Dit vraagt vrijwel altijd om extra inspanning van de woningcorporatie, waarbij het bijvoorbeeld kan gaan om zogenaamd 'sociaal beheer' om de situatie in de buurt te stabiliseren, het opvolgen en afhandelen van klachten van omwonenden, het herstellen van veroorzaakte schade of in extreme situaties zelfs het starten van een huisuitzettingstraject.

Op basis van de casusanalyse bleek het moeilijk om de effecten die voor woningcorporaties kunnen optreden met voldoende betrouwbaarheid te becijferen. Daarom is besloten om ons hier tot slechts één effect te beperken. Daarbij moet dus in het achterhoofd worden gehouden dat de potentiële baten voor corporaties groter zijn dan enkel onderstaand effect.

Voorkomen inzet rondom een overlastsituatie

- Als bewoners in en rondom corporatiewoningen overlast ervaren, dienen zij soms een klacht in bij de corporatie. Het behandelen van deze klacht kan uiteenlopen van een enkel gesprek met de betreffende bewoner(s) tot het inschakelen van politie of maatschappelijk werk bij zware overlast.
- Bezoekers van Frits kunnen zowel de mensen zijn die overlast veroorzaken voor buurtgenoten als de buurtgenoten die overlast ervaren. Als één van beide partijen tijdelijk in een andere woonsituatie zit, geeft dat beiden ruimte. Dit leidt op zijn minst tot een daling in klachten tijdens het verblijf aan Frits en in sommige gevallen tot het wegnemen van overlast en klachten.
- Frits verwacht dat bij 8 bezoekers voorkomen is dat woningbouwcorporaties hebben hoeven ingrijpen bij een overlastsituatie. Het gaat voornamelijk om bezoekers die zelf overlast ervaren en de situatie (tijdelijk) kunnen ontsnappen tijdens verblijf aan Frits.
- Een overlastsituatie kost naar schatting gemiddeld € 300 voor Leystromen. Aangezien Leystromen een groot deel van de lokale woningbouw beheert in de regio rondom Frits wordt hiermee gerekend. De totale kostenbesparing wordt geschat op **€ 2.400**.

5.4 Effecten voor het UWV

Bij (gedeeltelijk) werkloos raken na het hebben van een arbeidsovereenkomst is er vanuit het UWV een werkloosheidsuitkering, de WW-uitkering. Afhankelijk van hoe lang iemand heeft gewerkt is de looptijd van de WW-uitkering minstens drie en maximaal 24 maanden. In sommige gevallen heeft een verblijf bij Frits naar verwachting effect op de duur van een WW-uitkering.

Voorkomen kosten voor WW-uitkeringen

- Frits probeert haar bezoekers na te laten denken over de tijd ná het verblijf, over wat gasten willen bereiken of veranderen. De inzichten die zo worden verkregen kunnen er bijvoorbeeld toe leiden dat sommige bezoekers besluiten een herstart te maken bij hun huidige werkgever of op zoek gaan naar een beter passende baan.
- Voor andere gasten biedt het verblijf bij Frits een mogelijkheid op ‘om te laden’ en daarna met hernieuwde energie aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt. In zeldzame gevallen fungeert Frits als tussenpersoon door bezoekers aan lokale ondernemers te koppelen.
- Wanneer uitkeringsgerechtigde bezoekers (opnieuw) onderdeel worden van de arbeidsmarkt worden hiermee uitkeringen verkort of voorkomen. Hierbij gaat het voornamelijk om mensen met klachten rondom overspannenheid die langdurig afwezig zijn van werk en tijdens of na bezoek aan Frits weer kunnen (beginnen met) werken.
- Uit de casusanalyse blijkt dat voor 2 bezoekers een WW-uitkering is verkort. De totale kostenbesparing hiervan wordt geschat op **€ 9.000**. Daarbij is ervan uitgegaan van een conservatief scenario van het voorkomen van drie maanden uitkering per persoon à € 1.500 per maand¹⁵.

Casusbeschrijving 4: Illustratie bij het effect ‘voorkomen kosten van WW-uitkeringen’

Bezoeker X werkt als postbezorger en heeft een tijdelijk contract. Bij langdurig ziekteverzuim wordt haar contract niet verlengd. Verblijf bij Frits geeft haar de mogelijkheid om tot rust te komen en te herstellen om het werk voort te zetten. Frits is onderdeel het crisispreventieplan van bezoeker X en door verblijf bij Frits is tweemaal langdurige ziekteverzuim voorkomen en het tijdelijke contract tweemaal verlengd.

Overige effecten

- Naast het effect omtrent WW-uitkeringen zijn er ook enkele arbeidsgerelateerde effecten die telkens bij slechts één bezoeker zijn opgetreden: het voorkomen van bijstandsuitkeringen, het voorkomen van coachings- of re-integratietrajecten, en het verlichten van coachings- of re-integratietrajecten. Deze effecten worden niet meegenomen in de berekeningen aangezien ze incidenteel voorkomen.

5.5 Samenvatting van de verwachte financiële effecten

In dit hoofdstuk beschreven we de belangrijkste financiële effecten die naar verwachting zullen optreden voor gemeenten, zorgverzekeraars, woningcorporaties en het UWV als gevolg van het

¹⁵ Zie Appendix 1, onderdeel C1 voor een toelichting op de gehanteerde proxy.

bestaan van Frits. Deze verwachting is gebaseerd op input van de betrokken projectgroep en een door medewerkers van Frits (onder begeleiding van Sinzer) uitgevoerde casusanalyse.

Onderstaande tabel 3 biedt een samenvattend overzicht van deze effecten - geclusterd per effectdomein. De totale potentiële kostenbesparingen bedragen € 601.750. Hier tegenover staat echter een toename aan kosten (met name op het gebied van beschermd wonen) ter waarde van € 166.280, omdat mensen door Frits juist gebruik gaan maken van bepaalde zorg of ondersteuning. Na aftrek van deze extra kosten bedragen de totale potentiële kostenbesparingen € 435.650. Appendix 3 biedt een meer gedetailleerd totaaloverzicht, met daarin alle effecten uitgesplitst per stakeholder.

Tabel 3: Overzicht van de totale financiële waarde per effectdomein, gesorteerd per stakeholder

Effectdomein	Potentiële besparingen	Extra kosten door casefinding	Resultaat
Gemeenten			
Dagbesteding	€ 25.900	€ 6.200	€ 19.700
Beschermd wonen	€ 367.200	€ 130.800	€ 236.400
Maatschappelijke opvang	€ 21.000	-	€ 21.000
Totaal gemeenten			€ 277.100
Zorgverzekeraars			
Generalistische basis-GGZ	€ 17.800	-	€ 17.800
Specialistische GGZ (ambulant)	€ 124.000	€29.100	€ 94.900
GGZ verblijf	€16.300	-	€16.300
Overige gezondheidszorg	€ 18.150	-	€ 18.150
Totaal zorgverzekeraars			€ 147.150
Woningcorporaties			
Klachtenafhandeling	€2.400	-	€ 2.400
UWV			
WW-uitkeringen	€ 9.000	-	€ 9.000
TOTAAL	€ 601.750	€ 166.280	€ 435.650

6. Conclusie: de maatschappelijke Business Case

In deze maatschappelijke Business Case (mBC) zijn de maatschappelijke effecten van Frits inzichtelijk gemaakt. Daarbij was de centrale vraag wat het effect van verblijf in het logeerhuis is op de gasten en vier andere stakeholders: gemeenten, zorgverzekeraars, woningcorporaties en het UWV. De effecten voor deze vier laatste partijen zijn op basis van een casusanalyse gekwantificeerd (de mate waarin effecten optreden), en vervolgens is een inschatting gemaakt van de financiële waarde van ieder effect.

Effecten voor bezoekers van het logeerhuis

Tijdens de ontwikkeling van deze mBC werd duidelijk dat de effecten die voor bezoekers optreden verre van eenduidig zijn. Omdat het logeerhuis geen afgebakende doelgroep kent (in principe is iedere volwassene welkom), is de gastenpopulatie erg divers en zijn de problematieken en behoeften van gasten uiteenlopend. Hierdoor is het, binnen de scope van deze mBC, niet mogelijk om een gedetailleerd overzicht te bieden van de effecten voor bezoekers; ook die lopen immers sterk uiteen. Aanvullend, kwalitatief onderzoek is nodig om daar een gedegen beeld van te scheppen.

In meer algemene zin kunnen we echter wel uitspraken doen over op welk vlak de effecten zich bevinden. Gesprekken met medewerkers van Frits, casusanalyses, korte telefonische interviews en citaten die in een eerder stadium al door Frits waren verzameld onder oud-bezoekers, illustreren dat de effecten op bezoekers kunnen worden ondergebracht onder de verschillende pijlers van positieve gezondheid (zie hoofdstuk 4). Hoewel aanvullend onderzoek nodig is om hier meer onderbouwde uitspraken over te kunnen doen, lijken effecten met name betrekking te hebben op de dimensies 'mentaal welbevinden', 'sociaal-maatschappelijk participeren' en 'dagelijks functioneren'.

Effecten voor gemeenten

Op basis van de in deze mBC opgenomen effecten lijkt de belangrijkste financiële waarde te ontstaan voor gemeenten: € 277.100. Naar verwachting wordt de grootste kostenbesparing gerealiseerd doordat trajecten beschermd wonen minder intensief, korter of helemaal voorkomen worden. Deze effecten hebben, na aftrek van € 130.800 voor de trajecten beschermd wonen die juist worden gestart als gevolg van Frits, een geschatte waarde van € 236.400.

Effecten voor zorgverzekeraars

De belangrijkste financiële waarde ontstaat voor de zorgverzekeraars. De totale financiële waarde voor hen bedraagt naar schatting € 147.150, na aftrek van € 29.100 voor zorgkosten die juist extra worden gemaakt na verblijf bij Frits. Veruit het grootste deel van de financiële waarde voor zorgverzekeraars ontstaat door het verlichten of verkorten van ambulante trajecten in de specialistische GGZ als gevolg van de aanvullende functie van Frits op de formele zorg.

Effecten voor woningcorporaties en het UWV

De financiële waarde die het logeerhuis naar schatting oplevert voor woningcorporaties (€ 2.400) en het UWV (€ 9.000) is relatief beperkt, voor zover dit binnen deze mBC kon worden becijferd. Naar verwachting zijn de baten voor woningcorporaties groter dan in deze mBC kon worden aangetoond, denk bijvoorbeeld aan verbeterde leefbaarheid als gevolg van verminderde overlast.

Kosten van het project tegenover de financiële waarde van effecten

De totale financiële waarde die ontstaat door het Frits (potentiële kostenbesparingen) bedraagt € 601.750. Echter, de extra kosten die ontstaan doordat mensen door het logeerhuis tot het inzicht komen gebaat te zijn bij bepaalde zorg of ondersteuning (wat overigens als positief effect kan worden beschouwd, zeker vanuit het perspectief van de bezoeker) moeten daarvan worden afgetrokken. Die kosten bedragen € 166.280 (zie paragraaf 5.5). Na aftrek leidt bedraagt de netto financiële waarde van de effecten € 435.650. In potentie zijn dit kostenbesparingen (die overigens lang niet altijd gelijk kunnen worden gekapitaliseerd, bijvoorbeeld als gevolg van wachtlijsten).

Deze mBC is gebaseerd op 153 casussen die in totaal 2.063 nachten in het logeerhuis verbleven in een periode van 16 maanden. Gebaseerd op de begroting van 2020 (zie hoofdstuk 3) bedragen de kosten hiervoor naar schatting € 188.000 euro. Wanneer deze kosten tegenover de geschatte financiële waarde van de effecten wordt gezet (€ 435.650) leidt dit tot een positief financieel-maatschappelijk rendement.

Duiding en nuancering van de mBC

- In dit rapport is een aantal keer benoemd dat Frits in sommige gevallen juist tot extra kosten leidt, met name op het gebied van beschermd wonen. Hiervan is sprake als gasten er tijdens hun verblijf achter komen dat zij gebaat zijn bij een vorm van zorg of ondersteuning, en/of dit eerder niet durfden of wilden ('zorgmijders'). Ondanks de extra kosten hiervan, kan dit juist als positief effect worden beschouwd voor de bezoekers. Bovendien gaf de projectgroep aan dat hierdoor op termijn mogelijk ook problemen en kosten kunnen worden voorkomen, door bijvoorbeeld een vermindering in maatschappelijke onrust. Vanuit een preventieve benadering kan passende zorg nú, leiden tot een minder zware zorg(behoeft) later. Dat valt echter buiten de scope van deze mBC.
- We spreken meermaals van 'potentiële kostenbesparingen'. Het woord 'potentieel' is hier van belang. Immers, er is pas echt sprake van een kostenbesparing als bepaalde kosten daadwerkelijk niet meer worden gemaakt. Zeker in geval van wachtlijsten (bijvoorbeeld binnen de GGZ) is het maar de vraag of de potentiële besparing ook daadwerkelijk kan worden gekapitaliseerd. Immers, hoewel sommige bezoekers van Frits wellicht toe kunnen met een korter of lichter traject in de S-GGZ, worden deze plekken door anderen gevuld. Er is dan geen sprake van een kostenbesparing. De cijfers maken echter wel de financiële waarde van een effect inzichtelijk. Bovendien is er dan waarschijnlijk ook een kwalitatief effect, bijvoorbeeld doordat de extra capaciteit die vrijkomt effectiever kan worden ingezet of dat wachttijden en wachtlijsten verkort worden. De uitwerking van dat mogelijke effect valt echter buiten de scope van deze mBC.
- Zoals beschreven in hoofdstuk 2 is deze mBC een prognose; een inschatting van het effect van Frits op haar bezoekers en andere stakeholders. Ondanks dat de inschattingen steeds zo goed mogelijk zijn onderbouwd en in het geval van twijfel effecten niet zijn meegerekend, brengt een inschatting altijd onzekerheid met zich mee. Bovendien zijn de financiële bedragen waarmee is gerekend gemiddelden, en kunnen deze in de praktijk afwijken. De uitkomsten van deze mBC moeten dan ook worden beschouwd als een globale indicatie van de maatschappelijke waarde van Frits, en zeker niet als exacte becijfering daarvan. Deze mBC maakt in ieder geval inzichtelijk dat (1) het logeerhuis aannemelijkerwijs tot een positief

maatschappelijk rendement leidt en (2) gemeenten en zorgverzekeraars er naar alle waarschijnlijkheid het meeste baat bij hebben vanuit financieel perspectief. Voor beide partijen is dit met name te danken aan één effect, respectievelijk het voorkomen of verkorten van beschermd wonen (gemeenten) en het verlichten van ambulante S-GGZ trajecten (zorgverzekeraars). Echter, ook wanneer deze effecten in mindere mate zouden optreden dan is ingeschat zal er zeer waarschijnlijk sprake zijn van een positieve uitkomst.

- De kostenbesparende effecten zijn verwacht op basis van de bezoekers van Frits tot nu toe. De demografie en problematiek van de gastenpopulatie kan in de (nabije) toekomst verschillen. Dit betekent dat er geen garantie is dat dezelfde effecten in dezelfde mate zullen optreden.
- De nadruk ligt in dit rapport op het financiële effect van Frits op korte termijn. Hierdoor dreigt het uiteindelijke doel van het logeerhuis ondergesneeuwd te raken. Bij het interpreteren van de cijfermatige resultaten is het van belang te realiseren dat de belangrijkste waarde - die voor de bezoekers - daarvan geen direct onderdeel is. Ondanks dat dat zich niet eenvoudig in cijfers laat uitdrukken, moeten de (financiële) effecten voor bezoekers zelf hierbij ook zeker in het achterhoofd worden gehouden. Kortom: de waarde van Frits is veel groter dan louter de genoemde kostenbesparingen. Aanvullend onderzoek kan helpen om ook die waarde tastbaarder te maken.

Bronnen

- Aedes. (2017). *Corporatiemonitor: Personen met verward gedrag*. Geraadpleegd van <https://dkvwg750av2j6.cloudfront.net/m/1e61041737161860/original/Aedes-Corporatiemonitor-personen-met-verward-gedrag.pdf>
- Fameus. (z.d.). *Eerste stappen*. Geraadpleegd van <https://centrum-fameus.nl/ervaringsdeskundig/ervaringsdeskundigeworden/eerstestappen/>
- GGZ Nederland. (2013). *Ervaringsdeskundigheid - Beroepscompetentieprofiel (396)*. Geraadpleegd van <https://www.ggz nederland.nl/uploads/publication/Ervaringsdeskundigheid.pdf>
- GGZ Oost Brabant. (2008). *Werken volgens de Herstelvisie*. Geraadpleegd van https://www.ggzooostbrabant.nl/images/documenten/Professionals/werken_volgens_de_herstelvisie.pdf
- Huber, M. (2015, 9 november). Een nieuw concept voor gezondheid & de uitwerking naar Positieve Gezondheid [Powerpoint]. Geraadpleegd van <http://www.invoorzorg.nl/docs/ivz/informatiecentrum/20151109-Presentatie-Machteld-Huber.pdf>
- Landelijke vereniging POH-GGZ. (z.d.). *Functieprofiel*. Geraadpleegd van <https://www.poh-ggz.nl/poh-ggz/functieprofiel/>
- Menzis. (2017). *Zorgverzekeraars tekenen voor bevorderen van Positieve Gezondheid*. Geraadpleegd van <https://www.menzis.nl/publicaties/zorg-zorgverzekering/2017/11/10/zorgverzekeraars-tekenen-voor-bevorderen-van-positieve-gezondheid>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (z.d.). *Beschermd wonen*. Geraadpleegd van <https://www.informatielangdurigezorg.nl/soorten-zorg/beschermd-wonen>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2013). *Wat werkt: Motiverende gespreksvoering?* Geraadpleegd van [https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/\(311053\)-nji-dossierDownloads-Watwerkt_Motiverendegespreksvoering.pdf](https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/(311053)-nji-dossierDownloads-Watwerkt_Motiverendegespreksvoering.pdf)
- Rijksoverheid. (z.d.). *Basis GGZ en gespecialiseerde GGZ*. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/geestelijke-gezondheidszorg/basis-ggz-en-gespecialiseerde-ggz>
- Siantz, E., Henwood, B., McGovern, N., Greene, J., & Gilmer, T. (2019). Peer Respite: A Qualitative Assessment of Consumer Experience. *Administration and policy in mental health*, 46(1), 10–17. <https://doi.org/10.1007/s10488-018-0880-z>

Vilans & Movisie. (2016). *Wat knelt? Inventarisatie knelpunten bij burgerinitiatieven in zorg en ondersteuning*. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/wat-knelt%20%5BMOV-10821990-1.0%5D.pdf>

Bronnen financiële proxies

Nederlandse Zorgautoriteit. (2019a). *Tariefbeschikking generalistische basis-ggz TB/REG-20631-02*. Geraadpleegd van https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_292636_22/

Nederlandse Zorgautoriteit. (2019b). *Tariefbeschikking gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg TB/REG-20629-02: Bijlage 1 Diagnose behandeling combinaties (dbc's) in euro's*. Geraadpleegd van https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_292704_22/

Nederland Zorgautoriteit. (2019c). *Tariefbeschikking regionale ambulancevoorzieningen 2020 - TB/REG-20635-01*. Geraadpleegd van https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_292480_22/1/

Nederlandse Zorgautoriteit. (2019d). *Prestatie- en tariefbeschikking huisartsenzorg en multidisciplinaire zorg 2020 - TB/REG-20622-01*. Geraadpleegd van https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_274378_22/

UWV. (z.d.). *Werkloos*. Geraadpleegd van <https://www.uwv.nl/particulieren/werkloos/ik-word-werkloos/detail/hoelang-kan-ik-een-ww-uitkering-krijgen>

Appendix 1: Procesbeschrijving casusanalyse

Vooraf

De casusanalyse in de mBC voor Frits is uitgevoerd door de locatiecoördinator, Huub Goosen. Consultants van Sinzer hebben dit proces begeleid door heldere richtlijnen mee te geven en mee te denken over een afwegingskader om te bepalen wanneer een effect wel of niet mag worden verwacht. Ze zijn echter niet inhoudelijk op de hoogte van de individuele casussen. Met het oog op privacy hadden zij ook geen toegang tot persoonspecifieke informatie. Om die reden kan Sinzer geen inhoudelijke garantie bieden voor de inschattingen die zijn gedaan. Wel hebben de betrokken consultants er alles aan gedaan om de kwaliteit zo goed mogelijk te garanderen, bijvoorbeeld door te zoeken naar onlogische of onverklaarbare patronen in de analyse en kritisch door te vragen op achterliggende redenen. Dit heeft geleid tot diverse aanpassingen in de initiële uitkomsten van de analyse.

Hoe de analyse is uitgevoerd

Voorafgaand aan de casusanalyse is in een bijeenkomst met de projectgroep vastgesteld welke effecten de stakeholders gemeenten, UWV, woningbouwcorporaties en zorgverzekeraars naar verwachting ondervinden als gevolg van Frits. Vervolgens is door Goosen per bezoeker geanalyseerd welke van deze effecten naar verwachting zijn opgetreden. Als er geen goede inschatting kon worden gedaan op basis van kennis binnen Frits, is een poging gedaan om meer informatie te verkrijgen, bijvoorbeeld middels korte telefonische interviews. Indien dit niet mogelijk was of er twijfel bestaat zijn voor de betreffende bezoeker geen effecten geteld.

Gasten geven, indien van toepassing, op het inschrijfformulier van Frits aan welke hulp zij ontvangen en welke hulpverlener betrokken is. Wanneer duidelijk is dat er na Frits minder gebruik is gemaakt van hulpverlening, is op basis van het inschrijfformulier geselecteerd welke inzet van hulp voorkomen is.

Goosen heeft in de periode november en december 2019 fysiek dan wel telefonisch contact gehad met circa een derde van de bezoekers om te achterhalen wat hun zorggebruik is geweest sinds het verblijf bij Frits en hen te bevragen over hoe hun leven eruit zou zien als Frits niet had bestaan. Een deel van de betrokken hulpverleners van deze gasten is door Goosen eveneens ondervraagd ter verificatie van de verwachte effecten.

De resultaten van de casusanalyse zijn in twee bijeenkomsten voorgelegd aan de projectgroep ter validatie. Waar nodig zijn aanpassingen gemaakt door een bepaald effect verder te specificeren (uitsplitsen van effecten) of te laten vallen wanneer op basis van de casusvoorbeelden het effect niet aannemelijkerwijs aan Frits kon worden gelinkt.

Appendix 2: Toelichting op financiële proxies

A) Proxies voor de stakeholder 'gemeenten'

De manier waarop gemeenten dagbesteding, beschermd wonen en maatschappelijke opvang bekostigen loopt uiteen, evenals de tarieven die zij hanteren. In deze mBC is gebruik gemaakt van gegevens van de centrumgemeenten Tilburg en Breda. De gehanteerde financiële proxies zijn, met goedkeuring van beide gemeenten, grotendeels een gemiddelde van de tarieven van deze twee gemeenten. Hieronder wordt per effect beschreven hoe de gehanteerde financiële proxy is opgebouwd. De genoemde bedragen zijn afkomstig van de desbetreffende gemeenten.

A1: Traject dagbesteding is voorkomen

- In Tilburg wordt dagbesteding bekostigd per periode van 4 weken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier categorieën (gebaseerd op het aantal dagdelen dagbesteding per 4 weken), en iedere categorie heeft een eigen tarief. De tarieven lopen uiteen van € 115,76 per 4 weken (categorie 1; 2,5 tot 5,5 dagdelen) tot € 876,04 per 4 weken (categorie 4; 23,75 tot 39,75 dagdelen).
- Met oog op de kenmerken van de bezoekers van Frits is de inschatting gemaakt dat zij grotendeels zouden vallen in categorie 2 (€ 228,39; 5,75 tot 12,5 dagdelen) of categorie 3 (€ 498,51; 12,75 tot 23,5 dagdelen per 4 weken). We gaan uit van het gemiddelde van die twee: € 364,45 per 4 weken.
- In Breda kent men slechts twee categorieën (gedefinieerd als 'licht' en 'zwaar'). Er zijn geen richtlijnen voor het aantal dagdelen per categorie; daar wordt niet op gestuurd en/of verantwoord. Als een klantmanager inschat dat er veel intensiteit nodig is (qua dagdelen, maar ook contacten daar omheen), kan een indicatie 'zwaar' worden gegeven. Kosten: € 360 voor intensiteit 'licht' en € 1.000' voor intensiteit 'zwaar'. We gaan uit van het gemiddelde: € 680 per vier weken.
- Omdat de bezoekers van Frits gebruik maken van zowel voorzieningen bekostigd door Breda als Tilburg (maar hier in de mBC geen onderscheid tussen maken), rekenen we met het gemiddelde van de twee gemeenten: € 522,23 per 4 weken.
- Hoewel dit in de praktijk per persoon zal verschillen, schat de projectgroep dat de gemiddelde duur van een voorkomen dagbestedingstraject 6 maanden bedraagt. We stellen een maand hier voor het gemak gelijk aan vier weken. **De gehanteerde proxy bedraagt daarom € 522,23 x 6 maanden = € 3133,38. We ronden dit af naar € 3.100.**

A2: Traject dagbesteding wordt minder intensief

- Een 'minder intensief traject dagbesteding' wordt beschouwd als een 'afschaling' van een zwaardere naar een lichtere categorie. In de praktijk betekent dit met name een afname van het aantal dagdelen dagbesteding per 4 weken.
- Gemeente Tilburg hanteert 4 categorieën dagbesteding (zie A1 voor een toelichting). Gezien de kenmerken van de bezoekers van Frits wordt aangenomen dat een 'minder intensief traject' betekent dat dagbesteding valt binnen categorie 2 (€ 228,39 per 4 weken; gemiddeld 8 dagdelen) in plaats van categorie 3 (€ 498,51 per 4 weken; gemiddeld 17,5 dagdelen). Het verschil daartussen bedraagt € 270,12.

- In Breda worden 2 categorieën gehanteerd (zie A1 voor een toelichting). Ook hier nemen we weer het verschil daartussen: € 640 per 4 weken.
- Omdat de bezoekers van Frits gebruik maken van zowel voorzieningen bekostigd door Breda als Tilburg (maar hier in de mBC geen onderscheid tussen maken), rekenen we met het gemiddelde van de twee gemeenten: € 455,06. Dit is dus de gemiddelde geschatte besparing per 4 weken wanneer een dagbestedingstraject minder intensief wordt.
- Net als bij het effect 'traject dagbesteding is voorkomen' (zie A1 voor een toelichting) gaan we uit van een periode van 6 maanden. We stellen een maand hier voor het gemak gelijk aan vier weken. **De gehanteerde proxy bedraagt daarom € 455,06 x 6 maanden = € 2730,36. We ronden dit af naar € 2.700**

A3: Traject beschermd wonen is voorkomen of verkort

- In Tilburg is er meestal sprake van het product 'Ondersteunend wonen 1' of 'Ondersteunend wonen 2', met een gemiddeld tarief van € 121 per etmaal, ofwel € 44.000 per jaar. Ongeveer 30% van de personen die hiervan gebruik maakt heeft ook dagbesteding (intensiteit 1 of 2, gemiddeld € 11.859 per jaar). Inclusief huisvestingslasten (€ 31 per etmaal, € 11.341 per jaar) bedragen de kosten dan € 59.005 per jaar.
- In Breda wordt gerekend met het product 'geclusterd wonen met gemeenschappelijke ruimte', waarbij doorgaans sprake is van begeleidingsintensiteit 'basis' of 'middel'. De gemiddelde kosten van deze twee begeleidingsintensiteiten bedragen € 46.027 per jaar. Dit product is inhoudelijk vergelijkbaar met dat van Tilburg. Hierin zijn ook al lichte vormen van begeleiding en dagbesteding opgenomen. Ook de kosten voor huisvesting zijn al onderdeel van het genoemde bedrag.
- Omdat de bezoekers van Frits gebruik maken van zowel voorzieningen bekostigd door Breda als Tilburg (maar hier in de mBC geen onderscheid tussen maken), rekenen we met het gemiddelde van de twee gemeenten om de financiële waarde van een voorkomen traject beschermd wonen te schatten: € 52.516.
- Wanneer een traject beschermd wonen wordt voorkomen of verkort betekent het niet dat er dan helemaal geen zorg meer wordt gegeven. In de praktijk zet deze groep mensen de stap van beschermd wonen (intramuraal) naar ambulante begeleiding. De kosten voor deze ambulante begeleiding moeten dan ook van het besparingsbedrag worden afgetrokken. Gegevens uit de gemeente Tilburg waren niet direct beschikbaar, dus gaan we hier uit van de tarieven van Breda.
- In Breda wordt voor het product 'persoonlijke begeleiding' onderscheid gemaakt tussen de categorieën 'licht', 'middel' en 'zwaar'. We gaan in deze mBC uit van de categorie 'middel', met een tarief van € 685 per 4 weken (gebaseerd op 2019). Per jaar is dat € 8.905 (uitgaande van 52 weken).
- **De gehanteerde proxy voor het effect 'traject beschermd wonen voorkomen of verkort' komt hiermee uit op € 43.611 (€ 52.516 - € 8.905). We ronden dit af naar € 43.600.**

A4: Traject beschermd wonen wordt minder intensief

- Een 'minder intensief traject beschermd wonen' wordt beschouwd als een 'afschaling' van een zwaardere naar een lichtere categorie.

- In Tilburg is er meestal sprake van het product 'Ondersteunend wonen 1' (€ 58.681 per jaar) of 'Ondersteunend wonen 2' (€ 67.309 per jaar). De waarde van een lichter traject bepalen we hierdoor het verschil te nemen tussen de twee opties: € 8.628 per jaar.
- In Breda wordt gerekend met het product 'geclusterd wonen met gemeenschappelijke ruimte', waarbij doorgaans sprake is van begeleidingsintensiteit 'basis' (€ 43.732 per jaar) of 'middel' (€ 48.321 per jaar). De waarde van een minder intensief traject bepalen we hier door het verschil te nemen tussen 'basis' en 'middel': € 4.589 per jaar.
- Omdat de bezoekers van Frits gebruik maken van zowel voorzieningen bekostigd door Breda als Tilburg (maar hier in de mBC geen onderscheid tussen maken), rekenen we met het gemiddelde van de twee gemeenten om de financiële waarde van een minder intensief traject beschermd wonen te schatten. **De gehanteerde proxy voor het effect 'traject beschermd wonen wordt minder intensief' komt hiermee uit op € 6.609, gebaseerd op de periode van een jaar. We ronden dit af naar € 6.600.**

A5: Traject maatschappelijke opvang voorkomen of verkort

- De gemeente Breda hanteert voor maatschappelijke opvang een tarief van € 150 per etmaal. Gegevens vanuit Tilburg zijn niet beschikbaar, en dus is alleen gerekend met het tarief van de gemeente Breda.
- Uit de casusanalyse blijkt dat gemiddeld een verblijf in de maatschappelijke opvang gedurende 5 weken is voorkomen. **De gehanteerde proxy voor het effect 'traject maatschappelijke opvang voorkomen' komt daarmee uit op € 5.250 (35 dagen x € 150).**

B) Proxies voor de stakeholder 'zorgverzekeraars'

Voor door zorgverzekeraars vergoede gezondheidszorg is door de Nederlandse Zorgautoriteit een standaard (maximum)tarief vastgesteld per *product*. Zorg die verleend wordt bestaat in de meeste gevallen uit meerdere producten. Voor de onderstaande effecten is een conservatieve inschatting gemaakt van de benodigde producten, zowel qua aantal producten als grootte van de producten. De gehanteerde financiële proxies zijn door zorgverzekeraar CZ en/of GGZ Breburg goedgekeurd.

B1: Verlichting / verkorting traject generalistische B-GGZ

- Prestaties binnen de generalistische B-GGZ worden onderverdeeld in de categorieën 'licht', 'middel', 'zwaar' en 'chronisch' (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019a).
- Met oog op de kenmerken van de bezoekers van Frits wordt ervan uitgegaan dat een verlichting of verkorting van een traject B-GGZ in de praktijk neerkomt op een afschaling van 'middel' (€ 853,38) naar 'licht' (€ 503,47). **De gehanteerde proxy voor het effect 'verlichting / verkorting traject generalistische B-GGZ' komt daarmee uit op € 349,91. We ronden dit af naar € 350.**

B2: Voorkomen traject generalistische B-GGZ

- Prestaties binnen de generalistische B-GGZ worden onderverdeeld in de categorieën 'licht', 'middel', 'zwaar' en 'chronisch' (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019a). Met oog op de kenmerken van de bezoekers van Frits wordt ervan uitgegaan dat B-GGZ trajecten die worden voorkomen met name binnen de categorie 'middel' zullen vallen.

- Het maximumtarief voor deze prestatie bedraagt **€ 853,38**, dat in deze mBC als proxy voor het effect 'verlichting / verkorting traject generalistische B-GGZ' wordt gebruikt. We ronden dit af naar **€ 850**.

B3: Verlichting / verkorting traject specialistische GGZ

- De omvang van behandelingen binnen de specialistische GGZ is onderverdeeld in categorieën op basis van het aantal behandelminuten. Aan iedere categorie hangt een apart maximumtarief, dat overigens per aandoening kan verschillen (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019b). De lichtste categorie betreft doorgaans een behandeling tot 799 minuten, terwijl de hoogste categorie meer dan 18.000 behandelminuten betreft. De prijzen lopen daardoor vanzelfsprekend sterk uiteen.
- Een 'verlichting / verkorting van een traject specialistische GGZ' wordt beschouwd als een 'afschaling' in het aantal bestede behandelminuten, wat voor circa de helft van cliënten een stap naar een lichtere categorie betekent. Een naar mening van de projectgroep conservatieve schatting is dat de gemiddelde S-GGZ behandeling van een Frits-bezoeker tussen de 3.000 en 5.999 minuten bedraagt. Eén categorie (product) lichter heeft een behandelduur van tussen de 1.799 en 2.999.
- Het prijsverschil tussen deze categorieën verschilt enigszins afhankelijk van de aandoening. In deze mBC baseren we ons op de categorie 'depressieve stoornissen'. **De gehanteerde proxy voor het effect 'verlichting / verkorting traject S-GGZ' komt daarmee uit op € 3.982 (€ 8.954 - € 4.973). We ronden dit af naar € 4.000.**

B4: Extra inzet traject S-GGZ

- De omvang van behandelingen binnen de specialistische GGZ is onderverdeeld in categorieën op basis van het aantal behandelminuten (zie B3 voor een toelichting).
- De projectgroep schat in dat bezoekers van Frits die in de S-GGZ terecht komen doorgaans een traject doorlopen met een omvang van tussen de 3.000 en 5.999 minuten. Op basis van de aandoening 'depressieve stoornissen' (zie B3) geldt hiervoor een maximumtarief van € 8.954.
- In aanvulling daarop moeten ook de kosten voor diagnostiek worden meegerekend. We gaan hier uit van een bedrag van € 694 (200 tot en met 399 minuten).
- **De proxy voor het effect 'extra inzet traject S-GGZ' komt daarmee uit op € 9.648. We ronden dit af omhoog naar € 9.700.**

B5: Voorkomen van een acute klinische opname

- Omdat een acute opname in een crisis vaak plaatsvindt op de High Intensive Care (HIC) wordt hier gerekend met de prijs van een ligdag op de HIC. Een 24-uursopname op de HIC kent een maximumtarief van **€ 551,88** (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019b).
- De projectgroep verwacht dat 3 opnamedagen kunnen voorkomen per geval aangezien het om acute crisiszorg gaat. Daarna wordt overgegaan op een regulier traject.
- **De proxy voor dit effect bedraagt daardoor € 1.655,64. We ronden dit af naar € 1.700.**

B6: Verkorting van klinisch

- Het tarief van een klinisch verblijf met een gemiddelde verzorgingsgraad is vastgesteld op € 313,15 voor een 24-uursverblijf (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019b).

- De projectgroep verwacht dat 3 verblijfsdagen kunnen worden voorkomen doordat het verblijf eerder kan worden afgesloten als iemand bij Frits terecht kan.
- **De proxy voor dit effect bedraagt daarom € 939,45. We ronden dit af naar € 900.**

B7: Voorkomen algemene ziekenhuisopname

- Bij een ziekenhuisopname komen allerlei kosten kijken, waaronder het gebruik van medische materialen, et cetera. De proxy die in deze mBC is gehanteerd heeft alleen betrekking op het ambulance spoedtarief en overnachtingen op de Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ). Het is daarom een zeer conservatieve proxy. In de praktijk zullen kosten aanzienlijk hoger uitvallen.
- De kosten voor een ambulance spoedtarief bedragen **€ 740,81** inclusief 10 beladen vervoerskilometers (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019c).
- Voor een overnachting op de PAAZ-afdeling is een tarief van € 313 gehanteerd, gebaseerd op deelprestatie verblijf D, gemiddelde verzorgingsgraad. Dit is een tarief per etmaal. In deze mBC is op suggestie van de projectgroep gerekend met 3 opnamedagen. De totale kosten voor de opname bedragen hiermee € 939.
- **De proxy voor het effect ‘voorkomen algemene ziekenhuisopname’ komt daarmee uit op € 1.679,81 (€ 740,81 + € 939). We ronden dit af naar € 1.700.**

B8: Voorkomen inzet van de POH-GGZ

- Voor de POH-GGZ geldt een tarief van € 10,15 voor een consult van tussen de 5 en 20 minuten (Nederlandse Zorgautoriteit, 2019d). Zorgverzekeraar CZ schat dat de gemiddelde patiënt 5 bezoeken brengt aan de POH-GGZ. Hoewel dit gemiddelde waarschijnlijk hoger ligt onder bezoekers van Frits, wordt er met het genoemde aantal gerekend.
- **De proxy voor het effect ‘voorkomen inzet POH-GGZ’ komt daarmee uit op € 50,75. We ronden dit af naar € 50.**

C) Proxy voor de stakeholder ‘UWV’

De gehanteerde financiële proxy voor UWV zijn gebaseerd op online beschikbare informatie vanuit het UWV. De proxy en duur van het effect zijn in overleg met de projectgroep vastgesteld.

C1: Voorkomen kosten WW-uitkeringen

- De hoogte van een WW-uitkering is afhankelijk van het loon dat iemand verdiende in het jaar voordat hij of zij werkloos was. Tijdens de eerste twee maanden van de WW-uitkering ontvangt men 75% van dat loon, en vervolgens 70% (tot een maximum van 24 maanden) (UWV, z.d.).
- In 2018 (recentere cijfers zijn niet beschikbaar) betrof de gemiddelde hoogte van een WW-uitkering € 17.958, ofwel € 1.497 per maand. Vanzelfsprekend lopen de bedragen sterk uiteen, aangezien de hoogte afhankelijk is van het verdiende loon in het voorgaande jaar.
- Bij gebrek aan meer gedetailleerde data specifieke voor de bezoekers van Frits is besloten om in deze mBC met het landelijk gemiddelde te rekenen. Om conservatief te zijn wordt gerekend met een periode van 3 maanden, maar in de praktijk kan de besparing op een langere periode betrekking hebben.

- De proxy voor het effect 'voorkomen kosten WW-uitkeringen' komt daarmee uit op € 4.491 (€ 1.497 x 3 maanden). Dit is afgerond naar € 4.500.

Appendix 3: Totaal overzicht van effecten

Verwacht effect	Aantal	% casussen	Proxy	Totale waarde
STAKEHOLDER: GEMEENTEN				
Dagbesteding				
Traject dagbesteding is voorkomen	4	2,6%	€ 3.100	€ 12.400
Traject dagbesteding wordt minder intensief	5	3,3%	€ 2.700	€ 13.500
Extra inzet traject dagbesteding	2	1,3%	- € 3.100	- € 6.200
Beschermd wonen				
Traject beschermd wonen is voorkomen of verkort	6	3,9%	€ 43.600	€ 261.600
Traject beschermd wonen wordt minder intensief	16	10,5%	€ 6.600	€ 105.600
Extra inzet traject beschermd wonen	3	1,9%	-€ 43.600	- €130.800
Maatschappelijke opvang				
Verkorting van verblijf in de maatschappelijke opvang	4	2,6%	€ 5.250	€ 21.000
<i>Financiële waardecreatie voor gemeenten</i>				€ 414.100
<i>Extra kosten voor gemeenten door casefinding</i>				- € 137.000
<i>Totale financiële waardecreatie voor gemeenten</i>				€ 277.100
STAKEHOLDER: ZORGVERZEKERAARS				
Generalistische basis-GGZ				
Verlichting / verkorting traject generalistische B-GGZ	46	30,1%	€ 350	€ 16.100
Voorkomen ambulante traject generalistische B-GGZ	2	1,3%	€ 850	€ 1.700
Specialistische GGZ (ambulant)				
Verlichting / verkorting ambulante traject S-GGZ	31	20,3%	€ 4.000	€ 124.000
Extra inzet ambulante traject S-GGZ	3	2,0%	-€ 9.700	- €29.100
Incidentele overige effecten	-	-	PM	PM
GGZ-verblijf				
Verkorten klinische opname S-GGZ	-	-	PM	PM
Voorkomen opname High Intensive Care (HIC)	8	5,2%	€ 1.700	€ 13.600
Verkorting van verblijf met rechtvaardigheidsgrond	3	2,0%	€ 900	€ 2.700
Overige gezondheidszorg				
Voorkomen algemene ziekenhuisopname	10	6,5%	€ 1.700	€ 17.000
Voorkomen inzet traject bij POH-GGZ	23	15,0%	€ 50	€ 1.150

<i>Financiële waardecreatie voor zorgverzekeraars</i>					€ 176.250
<i>Extra kosten voor zorgverzekeraars door casefinding</i>					- € 29.100
<i>Totale financiële waardecreatie voor zorgverzekeraars</i>					€ 147.150
STAKEHOLDER: WONINGCORPORATIES					
Voorkomen inzet rondom een overlastsituatie	8	5,2%	€ 300	€ 2.400	
<i>Financiële waardecreatie voor woningcorporaties</i>					€ 2.400
STAKEHOLDER: UWV					
Voorkomen kosten voor WW-uitkeringen	2	1,3%	€ 4.500	€ 9.000	
<i>Financiële waardecreatie voor het UWV</i>					€ 9.000
FINANCIËLE WAARDECREATIE VOOR ALLE STAKEHOLDERS (SOM)					€ 435.650